

EGYETÉRTÉS

49. évfolyam

Budapest, 1913 PÉNTEK augusztus 1.

181-ik szám

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona, Félévre 14 korona
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő:
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs:
EÖTVÖS KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, VACZI-KÖRUT 19. SZÁM

Bihari igazságszolgáltatás

Budapest, július 31.

Megnyugtathatunk mindenkit, aki netán eddig nyugtalan volt, vagy aki esetleg már-már kétségbeesett, hogy Magyarországon a törvénynek hatálya, foganata nincs, hogy tévedett, nagyon is tévedett. Van igenis hatálya a törvénynek s még nem veszett ki a törvénytisztelet sem egészen azokból, akik hivatalosan vannak arra, hogy őrkdjenek az állami rend és alkotmány fölött.

Mert sok mindenféle törvénytelen-ség történt például Berettyóújfalun a választás előtt és választás közben. De hát ne tessék hinni, hogy az megtorlatlanul fog maradni. Sőt, mint minden jogállamban, úgy — hála a gondviselésnek — nálunk is, a földi igazságszolgáltatás nyomon követi a bünt és lesújt a büntetés pallosa a bűnösökre. S abban a mértékben sujt le rájuk, amely mértékben vétettek a törvényes jogrend ellen. Miután ezen a választáson, éppen úgy, mint az előzőkön a legnagyobb bűnököt követték el, amelyeket alkotmányos államban el lehet követni, ennek folytán a megtorlás is bizonyára legsúlyosabb.

Aki ebben esetleg kételkednék, annak tudtára adjuk, hogy a törvény keze már működik Berettyóújfalun. Félhivatalos tudósítás adja tudtul a világnak,

hogy igenis megjelent egy nagyváradi táblai bírósági a helyszínén és megindította a törvényes eljárást — az ellenzéki választók ellen. Igenis: úgy találtatott a sors és Tiszák nem is kifürkészhetlen, de nagyon is kifürkészhető akaratából, hogy az ellenzék követte el a legnagyobb bünt és jogsértést az egész választás alatt. Az ellenzék terrorizált és ezzel a terrorral tette bizonytalanná a jogrendet és a választás eredményét. Tudvalévő (abban senki sem kételkedik), hogy a hatalom Biharban és az országban az ellenzék kezében van. S mivel lehet a legnagyobb terrort kifejezni, ha a hatalmi eszközökkel nem?

Már pedig az ellenzék ellen indulván meg a törvényes eljárás, már most is kézen fekvő adatok bizonyítják, hogy az ellenzék a maga hatalmi mámorában tobzódva és eszeveszett tánczát járva, oly meg nem engedhető erőszakosságokat követett el, amelyek ily rendezett és jól őrzött államban, mint a miénk, megtorlás nélkül nem maradhatnak. Már terhelteket és tanukat is hallgattak ki és hosszú, harminczöt ivre terjedő jegyzőkönyveket vettek föl, amelyek a bűnlajstromot magukban foglalják és kifejezik. Reszkessenek az ellenzéki bűnösök! A nemezis ime, utóléri őket.

Igaz, hogy egyet-mást a kormány részéről is elkövettek a jogrend ellen. Tudjuk, tudjuk! De a szegény kormány-

párt, a maga tehetetlenségében és védetlenségében mit tehetett volna? Az csak nem róható fel bűnnek, hogy országgyűlési képviselőket, magyar politikuskat letartóztattak, kiutasítottak és karhatalommal eltávolítottak a kerületből! Hogy lélekvásárlás, vesztegetés, a hivatalos hatalommal való visszaélés quantum satis fordult elő, szintén nem eshetik súlyos beszámítás alá. Hisz ezt a védetlen kormánypárt követte el.

De azért ne mondja senki, hogy ez is megtorlatlanul fog maradni. Ime, félhivatalos szócső számol be arról is, hogy a belügyminiszter távirati uton „intézkedett”, még pedig radikálisan: fölhívta Bihar megye alispánját az ügyben „törvénytörő eljárásra és jelentéstételre”.

Törvénytörő eljárás és jelentéstétel! Aki feszült kíváncsisággal várja, hogy mi lesz ennek az eljárásnak és jelentéstételnek az eredménye, azt nyomban felvilágosítjuk. Nem sok fejtőrésre van szükség. Az alispán lege artis jelentést fog tenni arról, hogy mi történt Biharország berettyóújfalusi választókerületében a legutóbbi választás idején. Ki fogja fejteni, hogy a galamblelkű kormánypárt hallgatagon és megadásal türte az ellenzéki atrocitásokat és az ellenzéki terrort. Lehet, sőt valószínű is, hogy ő is harminczöt ivnyi terjedelemben fogja azokat kifejezni és regisztrálni s hozzá teszi majd, hogy a kor-

A vén mosónő regénye

Írta: Vida Ilona

Fecske párék repülésre tanították a kis fecske fiókaikat, a levegő azurkék kupoláját napsugár és hársfaillat szegték keresztül-kasul. Napsugár és hársfaillat versenyre keltek, melyik tud többet...? Melyik nagyobb varázsló...? Betörtettek mindenhová és ahová betörtettek: ott az élet szürkesége, az élet robotja szinesebbé, könnyebbé vált. A külső falak és a lélek belső zuga is fényözönben fürdött... Még ott az árvaházi mosó-konyha pártól terhes légkörében is fénysávok repesnek mindenfelé, üzték, hajtották a nyomasztó sejtéséget... A hársfavirág illatja is felkapaszkodott szél uram legkisebb fiának: szellő urfinak gyorsan iramló szekerére és a nyitott ajtón, ablakon elárasztotta a mosóház zegél-zugát...

Szilasi néni, a vén mosónő, mesélni kezdett a legújabb társának, aki most szegődött közéjük:

— Bizony galambom!... Sok szép árva-gyermeket felneveltünk már mi! tizenhét esztendeje, hogy én is rájuk mosok. Sok jeles lelket engedtünk világgá! Van már közöttük: pap, doktor, patikáros...
A nyitott ablakon bedévajkoltam:

— Ugyan! ugyan! Szilasi néni! csak a halálbaküldőket emlegeti kelmed?!...
A vén mosónő meleg lelkét a neheztelés hangjába öltöztette:

— Jaj! jaj! ne tessék mondani ilyeneket... Halálba kergető mesterség csak egy van e széles világon — a katonaság!... Ez tette tönkre az én életem boldogságát is
— Hogyan?!

— Hatvanháiban voltam tizenhét esztendő, kint laktunk az újvárosi határban... Az édesapám számadó juhász volt. A parádés-kocsis elköndált az Újhelyi nagyságos ur parádés-kocsisának. Az uram első látásra megszeretett! Nyalka legény volt... Én is megszerettem, mivel hogy jó hírek jártak felőle... Édes szüleimék sem ellenkeztek. Nagy hírelenséggel meg volt az esküvőnk is. Azért ment minden olyan sebbel-lobbal, mert az uram gazdája is vőlegény sorban volt ebben az időben, tehát úgy kellett, hogy a parádés-kocsis mindig kéznél legyen. Jövésre-menésre nem kapott szabadságot. Mikor haza vitt is, százfélé parancsossal várták... Alig jött, — máris elment. Éjfélkor éjfélre vetette haza. Negyed napra rettenetesképpen el is kezdtem zugalódni. Hej, pedig azután szakadt csak reánk a veszedelem!

Akkor történt, hogy nagy Németország királya összezördült, a mi királyunkkal és háború lett e veszedelés vége. Éppen egy hetes asszony voltam, mikor az uramat is be kívánták. Külső országba vitték egyenesen. A grániczról írta az első levelet. A másodikat?... Talán már a háború kellős közepéből...

Egy hétig tartott a mi életünk boldogsága! Ami azután következik: az már csak keserűség... Kinlódás... Bánat... Fekete koporsó... Vissza kerültem az édesapám hajlékába. Együtt sirtunk az édesanyámmal. Kettő is volt, akit sirtunk: mert elvitték a testvérbátyámat is. Annyi volt csak a vigasztalásunk, hogy egy regimentben szolgáltak: tudtuk legalább, hogy nem hagyják el, gyámoltják egymást... Bár: lan: kegyetlen módon bátor ember volt mind a kettő.

A bátyám azután is sokszor elbeszélte, hogy az én jó uram előre megérezte a vesze-

delmet. Szép csillagos este borult a táborra, az eget itt-ott tarkázták repülő báránylelkők. Magyarország felé repült valamennyi... A mi két emberünk nézte a repülő felhőket, haza gondoltak mind a ketten... Nagyokat sóhajtottak mind a ketten. Megszólalt az uram:

— Sógor, mondjad már, milyen is az én feleségem?... Teremtő nagy Isten, de kegyetlen sor is a szegénység... Látod, most az jutott eszembe, hogy én jószerével alig is ismerem a hitestársamat, mert hogy összesen is csak kilencszer láttam. Mint vőlegény három ráfára voltam nálatok, harmadikszor már esküvőre mentem. Alig hogy haza kerültünk, elkövetkezett a gazdám esküvője és három álló nap a gazdám engemet, én meg a két lovamat hajkurásztam... Negyedik nap meg beidéztek és — jöttünk... Lásd, itt halok meg... Ez a sok veszedelem úgy kiverte fejemből a feleségem ábrázatját, hogy meg sem esmérem, ha a feltámadás után találkozunk...

A bátyám szívét kegyetlenképpen facsargatta ez a beszéd, hanem azért tréfára fogta mondókáját, elkezdett kötödni a lelkem jó urammal:

— Ugyan, hé! Sohse busulj ezen, inkább örülj neki. Mert lásd, a mi fajtánk nagyon hosszú életű... Csunya vénasszony lesz már a te feleséged akkor, mire feljut a magasságos égbe. Te meg innét fiatalon, nyalkán, fényes mundérban masirozol az Ur Isten felséges színe elé!... Mit nyargalásznál hát annak idején egy vén asszony után?

Ámde célt tévesztett a testvérbátyám tréfalkozása, hangos zokogás lett rá a felelet. Ekkor sirt az uram először világlátásban, erre azután a bátyám is abba hagyta a pajkos beszédet.

Másnap reggel az uramék seregét meg-

mánypárt oly ártatlan, mint a ma született bárány.

Mivelhogy pedig a belügyminiszter egyedül való mérvadó tényezőnek tekintti az alispánt és nem igazodhatik másként, mint a jelentés szerint. Ő azt fogadja el igaznak, amit az alispán mond, vag yjelent. S minekulána az alispán a legalaposabban fogja megnyugtlatni a belügyminiszter lelkiismeretét, természetesen, hogy mindenki bántatlan marad majd, akit azzal vádoltak, hogy jogtalanul kiutasított képviselőket, vizsztatartott választókat, vesztegetett, terrorizált, fenyegetett, föltéve, hogy kormánypárti volt az, akit ilyen, vagy hasonló vádakkal illettek.

De az ellenzéki „atrocizások”-at most kiküldött bíró vizsgálja. Ezt nevezik Magyarországon gyors és igazságos törvénykezésnek és igazságszolgáltatásnak. Ne mondja senki, hogy itt megtorlatlanul marad a bűn. A belügyminiszter igenis jelentést vár az alispántól a kormánypárt részéről elkövetett dolgokról is.

Igazságszolgáltatás ez valóban. De bihari igazságszolgáltatás. Csak az a kérdés, meddig bírja ezt türelemmel az ország népe és meddig tarthat, amíg az igazi súlyos vétkek terhe alatt össze nem dől az a romladozó vár, amelyet Tiszakormányának neveznek?

Budapest, július 31.

A nyirbátóri választás. Nyirbátórból távlatozzák: Ma délután ide érkezett a kerület függetlenségi és 48-as párti képviselőjelöltje: *Laehne* Hugó, hogy *Mezőssy* Béla, *Veszprémy* István képviselők és *Vay* Gábor főrend társaságában megkezdje a kerület községeknek bejárását. Mindenütt nagy lelkesedéssel várja a nép. *Bathazár* Dezső püspök vasárnap délután mondja el programbeszédét Nyirbátórbau, ahová Zelemérről fog megérkezni.

verte a burkus király katonája. A legyőzöttek retiráltak visszafelé; ki hogy tudott, úgy menekült . . . Már jó messzire elhagyták Königrécet, mikor utjokba akadt a municziós szekér, az uram fel akart rá kapaszkodni, mert közben a bokáján golyó horzsolta meg . . . Mondom: fel akart rá kapaszkodni, ám ez lett a veszte . . . Visszaesett a földre és a rohanó kerék kettétörte a derekát . . . Más emberfia azonnal belepesztult volna, — úgy mondták a német szanitések — de őt a Jehova Ur Isten élve hagyta. Egy álló esztendeig gyógyították a külsőországi ispotályban, végre hazabocsájtották . . . Hazahoztuk . . . Hazahoztuk, de nyomorékon. Itthon se vitte sokáig, hej! pedig ő a szívünk szerint ápolgattuk! Hiába hivtunk doktort, javasasszonyt, hiába horltuk össze a világ minden orvosságát . . . Egy azonban még sem volt hiába: lelkenyugodalmát itt kapta vissza szép Magyarországon, ő maga mondta ez így. Szép, csendes volt a halála is, mint mikor ragyogó, ősi napon zajtalanul hull az aranysárga falevél . . . Midőn sirattam, végre rám szólt:

— Hadd el már, édes feleségem, gyere, inkább imádkozzunk, hogy a mindenható jó Atya hazasegített . . . Lásd, ha ott halok meg, idegen földön, meg sem láttam volna a kis fiunkat. — Erre a szóra mosolyogni kezdett, visszahanyatlott, meghalt . . . Az utolsó mosoly arcán maradt még akkor is, mikor reá borították a koporsó fedelét . . .

Szilasi néni csendesen zokogott. A felidézett setét képek láttára fényes napsugárak barna fellegek megé menekültek és a hársfáilattól megrakott szellő urfi szekerét egy örvénylő, füstöt lecsapó szélroham kiüzte a mosóházból . . . Setét lett a mosóház, setél, szomorú képek rajzoltak a lelkünk mélyén is . . .

Ellenzéki akció

— Bécs Kevesli a katonát —
Bíró Berettyóujfalun

— Hírek a politika világából. —

Budapest, július 31.

Az egyesült függetlenségi párt vezetősége, élén a mindig agilis gróf *Károlyi* Mihályval, aki eddig is emberfeletti munkát végzett a párt érdekében, lankadatlanul és céltudatosan folytatja országos akcióját s nagy gondossággal készíti elő a vidéki kerületek megszervezését. A jövő hónapban már gróf *Andrássy* Gyula is megalakítja az ellenzéki 67-es pártot s így az egész ellenzék erősen megszervezve fog farkasszemmel nézni a korrumpáló, reakciós hatalom szuronyáival.

Bécsből mind pozitívabb formában érkezik a létszámemelésnek a híre. *Krobatin* hadügyminiszter egyebet sem tesz, mint erről tanácskozik. Persze csak a közös és osztrák döntő faktorokkal, a magyar kormány nem számít, azt fölösleges kapacitálni, ugyanis meg ad mindent ellenvetés nélkül, még ha a nemzet bőré is le kell nyuzni. Meg lesz minden, amit követelnek: több katona, öt új hadtest, még három *Dreadnought*. Hogy ez Magyarországnak még közgazdasági előnyt sem jelent, csak megterhelést, — kitérődik ily csekélységekkel. Amit muszáj, azt muszáj!

Berettyóujfaluban, a hirhedt *Örley*-féle „választás” színhelyén kiszállott egy nagyváradi táblabíró, hogy az igazságügyminiszter parancsára megindítsa az eljárást a fölmerült panaszokra dolgában. Mindenki azt hihetné, hogy a törvény legfőbb őre megsokalta a szolgabírák hatalmi önkénykedéseit, a csendőrök páratlan garázdálkodását, a mentelmi jogon ejtett galád sérelmeket, a hivatali presszió mindenféle fajtáit, amiket a Cziffra-párt elkövetett. De erről szó sincs. Az „ellenzéki terror” a vizsgálat és a leendő büntetőjogi megtorlás tárgya. Valóban — muszáj nevetni.

Mai híreink itt következnek:

Károlyi a pártszervezésről

Gróf *Károlyi* Mihály pártelnök a függetlenségi párt szervezését már a legközelebbi hetekben végre akarja hajtani. A függetlenségi pártnak erre a célra kiküldött bizottsága, amelynek tagjai *Tóth* János, *Bakonji* Samu, *Beck* Lajos és *Zlinszky* István, gróf *Károlyi* elnöklésével naponként ülést tart, hogy a szervezés részleteit megbeszélje. Gróf *Károlyi* ma a függetlenségi párt szervezéséről czekek mondotta:

— Az egyesült függetlenségi és 48-as párt országszerte ki fogja építeni a párt szervezetét. E célból a nagyobb városokban és kerületi székhelyeken népgyűléseket fog rendezni. Sürgősen megszervezi a függetlenségi köröket a városokban és a községekben. Ennélfogva fel fogjuk kérni a függetlenségi képviselőket, hogy kerületeikben haladéktalanul lássanak a körök megszervezéséhez; ugyanily kérelmet intézünk a párt kültagjaihoz, különösen azokhoz, akikkel szemben a múlt választás alkalmával a munkapárti terror és pénz aratott diadalt. A központ egységes alapszabályt készít a függetlenségi körök részére, úgy, hogy a vidéket az alapszabályok megszerkesztésének munkája alól is tehermentesíti.

— Az alapszabályok a már létező függetlenségi körök alapszabályainak mintájára készülnek, nehogy a kormány az alapszabályok belügyminiszteri jóváhagyásánál nehézségeket támaszthasson. Ugyancsak a központ fog szolgálni gyűlésbejelentő, jegyzőkönyv-mintákkal, amelyekel mindenkinek megküld, aki ez iránt akár szóval, akár írásban a párthoz fordul.

— Az egyes függetlenségi köröket a

párt a „Függetlenségi Körök Szövetségében” fogja tömaríteni, hogy a körök egységes vezetés mellett ne a maguk erejére utalva, hanem az összesség támogatásának tudatában léphessenek fel mindenütt.

— A függetlenségi körök országos szövetségének élén egy szövetségtanács fog állani és ez fogja a kapcsolatot alkotni az országos párt és a körökbe tömörített választók között. Arra fogjuk kérni a párt tagjait, hogy ne várják a központ kezességét, hanem már most alakítsa meg mindenki a maga kerületében a függetlenségi kört és a megalakítás megtörténtéről értesítse a pártot. A párt erre vonatkozó munkálatait legközelebb országszerte megindítja.

A létszámemelés

Bécsből jelentik: Lovag *Krobatin* hadügyminiszter tegnap megjelent a külügyminiszteri üzemben, ahol egy óra hosszat tanácskozott gróf *Berchtold* külügyminiszterrel. Az utóbbi időben több ízben volt ilyen tanácskozás, valamint a hadügyminiszter legutóbbi kihallgatása összefügg a közeli új katonai követelésekkel és a tervezett újonczlétszámemeléssel. Gróf *Berchtold* este hosszabb ideig tanácskozott gróf *Stürgkh* osztrák miniszterelnökkel és lovag *Zalesky* osztrák miniszterrel.

Huszonkét hadtest

A hadvezetőség a hadsereg mai szervezétével nincs megelégedve s az eddigi beosztását hamarosan meg is változtatják. Az új tervezet szerint ezentul huszonkét hadtestparancsnok lenne az eddigi tizenhat helyett és ez a huszonkét hadtestparancsnokság öt csapatfelügyelő alá lesz rendelve. A tervezet *Klagenfurtban*, *Brünnben*, *Sztaniszlauban*, *Csernovitzban*, *Nagyváradon* és *Eszéken* állitana új hadtestparancsnokságokat s a huszonkét hadtest így oszolna meg, sorrendben, az öt csapatfelügyelőség alatt

1. Bécs: Bécs, Prága, *Leitmeritz*, *Brünn*.
2. *Innsbruck*: *Innsbruck*, *Grác*, *Klagenfurt*.
3. *Lemberg*: *Krakó*, *Przemysl*, *Lemberg*, *Sztaniszlau*, *Csernovitz*.
4. *Budapest*: *Pozsony*, *Kassa*, *Budapest*, *Nagyvárad*, *Nagyszeben*, *Temesvár*.
5. *Szerajevó*: *Eszék*, *Zágráb*, *Szerajevó*, *Raguza*.

Ezenfelül Ausztriában négy új landwehrparancsnokság lesz, Magyarországon a nagyváradi honvéd-gyaloghadosztályparancsnok kerületi parancsnok lesz, Horvátországot is két honvédkerületre osztják.

A horvát helyzet

Gróf *Pejačević* Tivadar, az új horvát miniszter tegnap beiratkozott a nemzeti munkapárt klubbjába. A minisztert, aki kerületébe, *Nasiceba* utazott, a választópolgárság nagy ünnepléssel fogadta.

Zágrábból jelentik: *Báró Cuvaj* Ede volt királyi biztos ma fogadta a tartományi kormány hivatalnok karát bucsuzásra.

Harkányi programbeszède

Báró Harkányi János kereskedelmi miniszter értesítette *Rónau* Jenő képviselőt, hogy szombat, augusztus 2-án délután két óra negyven perczkor utazik el *Budapestre* és vasárnap délelőtt mondja el programbeszédét *Naqszentmiklóson*. A minisztert, aki gróf *Nákó* Sándor kastélyában fog lakni, számos munkapárti képviselő kíséri útján. Ellenzéki jelölt eddig nincs.

Szterényi Nagy Sándor ellen

A koalíziós szerződések ügye, mint azt már megirtuk, legközelebb ismét bíróság elé kerül. A vádolt tudvaleg *Herczeg* Ferencz lesz, aki *Aradon* a koalíziós kormány tagjait tolvajoknak és orgazdáknak merte nevezni. Addig is azonban, amíg a bírói ítélet végleg el nem dönti a koalíziós kormány és a zárszámadási bizottság csatáját, perem kívül, a nagy nyilvánosság fórumán folvik a szóharca a politikai ellenfelek között. *Szterényi* József volt kereskedelemügyi államtitkárnak súlyos adatokkal támogatott röpiratára néhány nap előtt megérkezett munkapárti oldalról a válasz: *Naqu* Sándor, a zárszámadási bizottság közismert

panamista e
röpiratáról
titkárát, min
mérli a mu
Ma egy
aki több nar
podin ahon
városba.

— mor
óhajtók
adási bi
nem frá
előállni,

— Nag
szik Exzell
dicatára hiv

gyek, ni

— Az c
az lett voln
érvelt volna

— az ellen
nem tel
iratban.

Megkér
ditja meg a
Herczeg Fe

— hangzott
dekkelt
megindu
ismeri
férji . . .

— Tár
dorrall a pö

— nan ker
nak cze
nyák m
is politi
ben tört
ket ezut

— Szterényi
Budapesten
megy.

— A beret
ként ma ké
pant humor

— Nag
Irodának
lyamán
nyezetése
meg a f
igazságüg
ky Aladá
pártirod
István gr
A följele
a nagyvá
tal. Tegn
jos dr. B
gatta a
hogy Ne
fenyeget
könyvet
mely leg
válaszás
reskedő,
lvó a ké
tette. Ku
a munk
ból leka
niczky E
lenzéki
Fiala Ján
tett meg
dr., *Örle*
Wertheim
veleket k
kapart g
lint ber
megostro
lakat me
lasztó ha
Mindezel
mozza a

— A E
azt írják
falusi vá
arról ér
tézett tá
dapesti

panamista előadója, mondta el kritikáját Szerényi rőpiratőről és úgy állította be a koalíció államtitkárát, mint aki személyeskedik, gyanúsít és becsmérlé a munkapártot.

Ma egy hírlapíró fölkereste Szerényi Józsefet, aki több napig Wekerle Sándor vendége volt Klopodin ahonnan tegnap este érkezett vissza a fővárosba.

— Olvastam Nagy Sándor nyilatkozatát, — mondta a volt államtitkár — de nem óhajtok rá reflektálni, miután a zárszámadási bizottság előadója nem tényeket, hanem frázisokat halmoz. Tessék adatokkal előállni, úgy, mint én rőpiratomban tettem.

— Nagy Sándor szerint helytelenül cselekszik Exzellenziád, ha ebben az ügyben res judicatára hivatkozik. — jegyezte meg a hírlapíró.

— *En akár tiszter is bíróság elé megyek, nincs semmi takarni valóm.*

— Az előadó szerint az egyedül helyes eljárás az lett volna, ha Exzellenziád a parlamentben érvelt volna igazai mellett.

— Eredetileg ez volt a szándékom, de az ellenzék ismeretes álláspontja miatt ezt nem tehettem meg. Ezért válaszoltam rőpiratomban.

Megkérdezte még a hírlapíró, hogy mikor indítja meg a koalíciós kormány a rágalmozási pört Herczeg Ferenc ellen.

— Szeptemberben ülünk össze, — hangozott a válasz — akkor valamennyi érdekelt Budapesten lesz. A pör okvetlenül megindul, ha Herczeg időközben be nem ismeri tévedését. *Ugy tudom, van ennyire jérji...*

— Tárvalt-e Exzellenziád Wekerle Sándorral a pör megindításáról?

— *Sem ez, sem más politikai kérdés nem került szóba Klopodin.* Látogatásomnak célja a Veith-féle resicai és aninai bányák megtekintése volt és ha beszélgettünk is politikáról, az csak úgy, poharazás közben történt, diszkrétebb természetű kérdéseket ezáltal nem firtattunk.

Szerényi József csak két napig marad még Budapesten, e hó 3-ikán hosszabb külföldi utra megy.

Nagyon humoros

A berettyóújfalusi muszka-választás utóhangjaként ma két félhivatalos hirdás jelent meg. Ropant humorosak, tehát leadjuk őket, ime:

Nagypáradról jelentik a *Maqvar Távirati Irodának*: A berettyóújfalusi választási harc folyamán elkövetett ellenzéki terror, továbbá fenyegetések és büntények miatt egész sora indult meg a fegyelmi és bünygyi vizsgálatoknak. Az igazságügyminiszteriumnál följelentették *Nedeczky Aladár* bírósági végrehajtót, aki a munkapárt pártírodája előtt agyonlövéssel fenyegette *Tisza István* grótot és *Orten György* választási elnököt. A följelentés folytán az igazságügyminiszterium a nagypáradai királyi táblát bízta meg a vizsgálattal. Tegnap kiszállt Berettyóújfaluban *Korn Lajos* dr. bíró, aki az esetre vonatkozólag kihallgatta a jelen volt tanukat, akik azt vallották, hogy Nedeczky valóban használta az inkriminált fenyegetést. Korn bíró harminczötoldalas jegyzőkönyvet vett föl és azt a tábla elé terjesztette, mely legközelebb határoz Nedeczky ügyében. A válasz napján *Stein Ede* berettyóújfalusi kereskedő, a mikor szavazni ment, rálöttek, a golvó a kereskedő kocsija elé fogott lovat leterítette. *Kun János* szentpéterszegi bírónak, mialatt a munkapárt jelöltjére szavazott, otthon boszúból lekaszták éretlen tengeri természet. *Jezericzky Dénes* berettyóújfalusi szolgabíró egy ellenzéki kortes ködöbással fején megsebesítette. *Fiala János* járásbírósi irnok leütéssel fenyegetett meg egy munkapárti választót. *Grosz Ignác* dr., *Orten György* választási elnök, valamint *Wertheimstein Henrik* főszoigabíró fenyegető leveleket kaptak, amelyben az állott, hogy a munkapárt győzelme esetén megölik őket. *Imre Bálint* berettyóújfalusi munkapárti választó házáat megostromolták, az ablakokat beverték és a falakat megromgálták. *Zöldi József* munkapárti választó házáat és terményraktárát fölgyújtották. Mindezekben a bünygyekben a csendőrség nyomozza a tetteseket. Több letartóztatás várható.

A *Budapesti Tudósító* jeleni: Egyes lapok azt írják, hogy a belügyminiszter a berettyóújfalusi választási mozgalmakból folyólag hozzá inarrról értesül, hogy a belügyminiszter a panasza tézett távirati panasza nem intézkedett. A Budapesti Tudósító illetékes helyről ezzel szemben

arról értesül, hogy a belügyminiszter a panasza azonnal távirati uton intézkedett. Bihar vármeque alispánját az ügyben törvényszerű eljárásra és jelentéstételre hívta fel.

Ehhez a két kommunikéhez igazás fölösleges a kommentár. Tessék egyszerűen összehasonlítani, milyen következménye volt a munkapárti és az ellenzéki panasznak.

Uj állást kap Pavlik

A híres parlamenti „kibobó”, *Pavlik Ferenc* rendőrfőfelügyelő új állást kap. Mint ismeretes, *Pavlik* letette az éreitségét és előre meghatározott terv szerint halad a jogtudorság felé. A hálás Tisza most kreál neki egy jól dotált színekurát s megteszi a belügyminiszteriumban kivándorlási főbiztosnak.

Komárommegye és a kormány

Komáromból jelentik: A komárommegyei munkapárt vezetősége elhatározta, hogy a nyári dologidőt felhasználva, rendkívüli közgyűlés összehívását fogja kérni a főispántól, amely közgyűlés elé indítványt terjesztenek *Tisza István*nak szavazandó bizalom érdekében. Egyelőre a főispán és hívei csak a kullsszák mögött készülődnek s csak akkor lépnek elő tervüel, ha sikerül biztosítani a többséget. Az ellenzék figyelmét azonban nem kerülték ki a munkapárt készülődései s rajta lesz, hogy a tervet csirájában elfojtsa. Ugyanakkor, a mikor a vármegyénél rendkívüli közgyűlést akarnak a munkapártiak, a főispán a város közgyűlését, ahol a függetlenségi pártnak nagy többsége van, semmiképpen sem hajlandó összehívni, mert fél attól, hogy a közgyűlésből bizalmatlanságot fognak szavazni a Tisza-kormányra.

A legsötétebb Biharból

— Platty képviselő esete —

Csendőr-borzalmak

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 31.

A függetlenségi pártkörben ma este sokan voltak fenn a Budapesten időző képviselők közül. Ott volt gróf *Károlyi Mihály* is, továbbá az elnöki tanácsnak több tagja. A képviselők fölháborodással hallgatták a berettyóújfalui kerületben járt képviselők elbeszélését, akik részletesen beszámoltak az őket ért sérelmekről és a választás folyamán előfordult hallatlan közigazgatási atrocitásokról. *Platty György*, *Maczky Emil* és *Bikády Antal* bünvádi feljelentést tesznek a velük szemben eljárt csendőrök, valamint főszoigabírák ellen hivatalos hatalommal való visszaélés, személyes szabadságuk és mentelmi joguk megsértése miatt. *Platty György*nek az esete például valóságos rémregénybe illő. *Platty* este érkezett *Csökmő* községbe és ott a pártelnök vendége volt. Már az ágyban feküdt, amikor este tíz óra tájban két csendőr beállított hozzá.

— Ki maga? — riváltak rá a csendőrök. *Platty* nem méltatta őket válasza, de a házbeliek megmondták, hogy kinek a házában járnak.

— De maga ki? — fordultak megint a csendőrök a képviselőhöz.

— Országgyűlési képviselő vagyok — felelte *Platty*.

— Az nem érdekel minket. Parancsunk van, hogy kivezessük a községből.

— Ki adott ilyen parancsot?

— A felsőbbség.

Platty erre sem volt hajlandó velük menni és figyelmeztette a csendőröket, hogy törvényellenes az eljárásuk. A csendőrök erre eltávoztak, hogy utasítást kérjenek. Kis várta a tervet, hogy utasítást kérjenek. Kis várta a tervet, hogy utasítást kérjenek. Kis várta a tervet, hogy utasítást kérjenek.

— *Wertheimstein* főszoigabíró vagyok — mutatkozott be. — A választókerületben csak *külön főszoigabírói engedélyvel tartózkodhatik idegen. Önnek távoznia kell.*

— A bíróság előtt fogok elégtételt szerezni személyes szabadságom és mentelmi jogom sérelméért — mondta *Platty*.

Wertheimstein udvarias hangon felelte:

— Ennek én is nagyon örülnék, mert végre valahára elvi döntés lenne ebben a kérdésben.

Platty azonban erre sem hagyta el az ágyat.

— Már le is feküdtem, mindenképp maradok.

A szolgabíró vállát vonogatta: — *Akkor itt marad a négy csendőr, hogy önre ügyeljen és majd reggel ismét eljövök.*

Igy aludt *Platty* *Csökmő*n a pártelnök házában; két csendőr állt a kapunál és két csendőr az épület háta mögött. Azok virrasztottak álma fölött, nehogy megtaláljon szökni. Reggel korán ismét beállított *Wertheimstein* és fekkeltette *Platty*t.

— Ill van az autó — mondotta. — Melyik vasuti állomásra kíván képviselő ur menni?

— *Sehova sem utazom — felelte Platty.*

— Vigyenek Mezőpeterdre *Elek Gusztáv*hoz.

Autó vitte azután a képviselőt *Elek Gusztáv*hoz, a kerületi pártelnökhöz és hogy ne unatkozzék, négy csendőrt adtak melléje az uton. *Elek Gusztávnál* ott találta gróf *Károlyi Mihály*t, akinek megüzenték, hogy ne mozduljon ki onnét, mert letartóztatják.

Bikády Antal még rosszabbul járt. Őt Mezősason tartóztatták fel a pártelnök lakásán. Minden tiltakozása hiábavaló volt, a csendőrök kivitték az állomásra és kényszerítették, hogy az első vonattal elutazzék.

A képviselők azt is szóba hozták, hogy a kerületben járt munkapárti képviselők állítása szerint ők hasonlóképpen el voltak tiltva az agitációtól. Ennek a munkapárti ellenvetésnek azonban csak akkor volna komolysága, ha ők szintén bejelentenek mentelmi joguk megsértését az illetékes hatóságnak.

Említés történt a belügyminiszter állítólagos intézkedéseiről is, amiket a félhivatalos kommuniké szerint a feljelentések tárgyában tett. Erről az intézkedésről azonban a feljelentőknek nincsen tudomása, mert erről őket — noha ez törvényes szokás — nem értesítették.

Budapest, július 31.

Batthyány Tivadar elutazása. Mint jelentik: Gróf *Batthyány Tivadar*, aki swinemündei nyaralásából a múlt héten érkezett meg Budapestre, innen rövid tartózkodás után laitauifalui birtokára utazott, ahol őszig szándékozik maradni.

Báró Burián szabadságon. Bécsből jelentik: Báró *Burián István*, ő felsége személyi körüli miniszter a mai napon többheti szabadságra ment és legközelebb Reichenbergebe utazik.

Hála az elorzott törvényszékért. A függetlenségi Kézdivásárhelytől tudvalevően elorozták a törvényszéket a mungóvá fajult Sepsiszentgyörgy részére. A hála ezért nem maradt el. Mert amint Sepsiszentgyörgyről táviratozzák, a városi képviselőtestület ma egyhangú lelkesedéssel Sepsiszentgyörgy diszpolgáiraivá választotta *Balogh Jenő* dr. igazságügyminisztert, *Szentkereszthy Béla* báró főispánt és *Hegedüs Loránd* dr.-t, a kerület országgyűlési képviselőjét.

A kézdivásárhelyi munkapárt kudarca. Kézdivásárhelyről jelentik: A várostól elvett törvényszék visszaállítására érdekében gyűlést hívott össze tegnap estére a munkapárt, mely a függetlenségűvel végződött. A kormányhoz intézendő memorandumot negyvenen se írták alá, ellenben kérvényező rengeteg akadt: törvényszék, reáliskola, kereskedelmi iskola, keményvíztölgvár, városi vízvezeték, csatornázás, a sóraktár kibővítése stb.

A miniszteriumok munkarendje. A hivatalos óráknak a miniszteriumokban való megváltoztatásáról szóló egyik estilap által közölt hírt félhivatalosan megcáfolták. Értesülésünk szerint a hír nem volt teljesen alap nélküli, s erre vonatkozólag vezető tisztviselői körből a következőket közlik. Tény, hogy illetékes körök halani sem akarnak a miniszteriumi tisztviselői kar létszámának szaporításáról, ellenben szó van arról, hogy több készülő reform végrehajtása érdekében és a teendők folytonos fokozódása folytán szükségessé váló változások mielőbb végbemenjenek. Illetékes helyen úgy tervezik, hogy a reformok majdan leendő végrehajtásához szükség személyzetet a most meglévő miniszteriumi tisztikarból fogják nagyrésztben megszerezni, az ebben előálló hiányokat pedig akkép pótolnák, hogy az apasztott listi létszám az eddigi beosztású hivatalos órákon kívül délutáni és esti külön órákban elfogadható külön díjazás mellett dolgoznák, hogy az eddigi létszámból elvonott személyzet munkáját s a folyton szaporodó teendőket elvégezhesse. Más reformot nem terveznek a miniszteriumok körében a munkaidőre vonatkozólag.

Félbeszakították az ellenségeskedést

A fegyverszünet életbeléptetése — Végleges békekilátások — A delegátusok tárgyalnak — A szövetségesek feltételei — Legujabb görög-bolgár ütközés — Viddin veszélyben — Kegyeftenkednek a törökök — A harcztéri kegyeflenségek vizsgálóbizottsága — A Boszporuszba aknákat raktak — Czáfola a török-görög szövetségről

— Saját tudósítónktól —

Budapest, július 31.

A tegnap délután létrejött fegyverszünetről a főhadiszállások nyomban értesültek. Az ellenségeskedések ma délben megszűntek, az egymással szemben álló harcsvonalak élén mindenfelé kitűzték a fehér zászlót. Az ötnapos fegyverszünetet a csapatok mindenesetre arra használják fel, hogy hadi és élelmiszerkészleteiket kiegészítsék. Ebből a célból a csapatok akciószabadságot kaptak. A harcsvonalak egymással szemben várakozási állapotba helyezkedtek, mögöttük pedig folyik a serány munka.

A delegátusoknak az a tervük, hogy ötnapos fegyverszünet alatt lehetővé teszik a fegyverszünet végleges megkötését. Ebben különösen a román delegátusok fejtenek ki nagy tevékenységet és reménylik, hogy a vérontásnak nemsokára teljesen véget vetnek. A román befolyás különben is teljes súlyával érvényesült a békeakcióban és annak, valamint Károly román király személyes közbelépésének köszönhető, hogy a görög és szerb delegátusok legalább egyelőre nagyon mérsékelték álláspontjaikat. Ezzel a fegyverszünet megteremtésével Románia a béke létrehozása és az albán-kérdések rendezése dolgában vezérszerepre jutott és előrelátható, hogy a béketárgyalások során döntő szava lesz.

Az ellenségeskedések megszüntetésének pillanatában a harcztéren még véres csaták folytak. Az ezekről beszámoló távirataink egy igen heves görög-bolgár ütközetről, Viddin ostromáról és a kegyetlenkedések miatt kölcsönösen emelt panaszok megvizsgálására kiküldött nemzetközi bizottság működéséről szólnak. Borzalmat kelt ez a jelentés, amit a szerb hadvezetőség a háboruban történt veszteségeket tünteti fel.

A béketárgyalásokat szerfölött megnehezíti a győztes szövetségesek követelése. Ezek Macedóniából oly nagy területre reflektálnak, hogy követeléseikhez sem Bulgária, sem Románia nem járulhat hozzá, mert különöse Románia nem nézhetné jószemmel Szerbia és Görögország tulságos megnövekedését. Románia sikere egyébként némileg a törökök visszavonulásában is megnyilvánult, mert — mint az eseményekből láttuk — a czár fenyegetése nem nagy eredményeket ért el török részről.

Törökországban az orosz csapatok mozgósítása és az orosz hadiflotta mozdulatai is komoly aggodalmat keltettek. Boszporuszt aknákkal zárták el és a hajójaratok forgalmát azzal az ürüggyel szüntették be, hogy a török flotta a szoros környékén hadgyakorlatokat végez.

Drinápoly birtokbantartását a törökök most még inkább ambicionálják, mint valaha. Enver bev. kijelentette, hogy még az esetben sem üríti ki a régi török fővárost, ha e miatt a kormány meg is bukik. Drinápoly megtarthatása érdekében különben a törökök a nagykövetségél Londonban is tettek már lépéseket.

Sereggi skutarji érsek a királynál járt kihallgatáson és bár az érsek látogatását a Ferencz József-rendjellel lőrlént kitüntetésével

hozzák vonatkozásba — kétségtelen, hogy a kihallgatásnak az albán kereszténység érdekei voltak a fő okai.

Távirataink a következők:

A fegyverszünet

Majoresen beszéde

Bukarest, július 31. Majorescu miniszterelnök a békekonferencia tegnapi ülését a következő szavakkal nyitotta meg:

— Első és legkellemesebb kötelességem önöket a király, fenkölt uralkodónk nevében üdvözölni és köszönetemet kifejezni azért, hogy javaslatunkat, mely szerint önök Romániába jöjjenek és itt fejtessék ki tevékenységüket a súlyos kérdések megoldásában, melyek a tárgyalásokon képviselt államok jövőjére nézve határozó befolyással lesznek, oly kedvezően fogadták. Meg vagyok győződve róla, hogy valamennyiünkét áthat az a kívánság, hogy azt a művet, amelynek keresztülvitelére itt összegyűltünk, üdvösen befejezzük és azoknak a keresztény népeknek, akik jelenleg a harcztéren vannak, egy prelimináris megegyezést vagy végleges szerződés segítségével tartós békét biztosítsunk, mely az államaink közötti igazságos egyensúlyon fog alapulni. Jó előjel volna misszióink teljesítésére nézve, ha mindjárt az első ülésben a legsürgősebb és legfontosabb előzetes intézkedésekre nézve meg tudnánk egyezni. A fegyverszünet szükségességére gondolok. Abban a pillanatban összegyűltünk, hogy hogy a hadban álló felek részére elfogadható béke feltételeiről tanácskozzunk, azt hiszem, az emberiséggel szemben teljesített kötelességet, a midőn legalább öt napos fegyverszünet megkötését javaslom.

A hadműveletek abbahagyása

Athén, július 31. A király a bukaresti megegyezés értelmében, amely kimondja a fegyverszünetet, ma a hadsereghez napiparancsot intézett, amelyben elrendeli, hogy a görög csapatok hagyják abba a hadműveleteket.

Páris, július 31. A Temps bukaresti tudósítója jelenti: A bolgár meghatalmazottak most, miután létrejött az 5 napos fegyverszünet, a békekonferencián indítványozni fogják, hogy a Balkán-államok valamennyien egyszerre kezdjék meg a leszerelést.

A fehér zászlók

Athén, július 31. A külügyminisztérium a következő kommunikét teszi közzé:

A katonai kiküldöttek, akik tegnap Bukarestben a békelegátusok konferenciájának határozata értelmében összeültek, hogy megformálják a fegyverszünet feltételeit, egyhangúlag megállapították a feltételeket, amelyek alapján a fegyverszünet azonnal megkötendő. E szerint a demarkációs vonal az e hó 31-én délben megszállva tartott helyektől mindkét részről egyenlő távolságban lesz és fehér zászlók által jelöltetik meg. A fegyver július 31-én délben kezdődik a középeurópai időszámítás szerint. Az előrsök vonala mögött az élelmezés eszközlése végett mindenféle csapatmozdulatok meg vannak engedve. A háborus felek kölcsönösen ki fogják cserélni a szükséges közléseket, hogy ezáltal az ellenségeskedések az egész vonalon egyidejűleg beszüntethetők legyenek. A főhadiszállásokat sürgősen fogják értesíteni, hogy a szükséges parancsokat szélküldhessék. A haditörvényekre és a hadiszokásokra vonatkozó 50. és 51. paragrafusai a hágai békekonferenciának fognak alkalmaztatni

Közel a béke

Bukarest, július 31. A hatalmak bukaresti képviselői állandóan összeköttetésben vannak a békemegbízottakkal. Különösen a francia és az olasz követ tárgyal sokat a delegátusokkal és a román külügyminiszterrel. Általános a remény, hogy 12 nap alatt elvégzi munkáját a konferencia és azt hiszik, hogy a főbb pontokat ön nap alatt letárgyalják s akkor az ideiglenes fegyverszünetet véglegessé teszik.

Tárgyalnak a delegátusok

Bukarest, július 31. A bolgár delegátusok lapogatódtak, hogy milyen hatást tenne a békekonferencián, ha Bulgária igényt támasztana Serresre. Venizelosz miniszterelnök kijelentette, hogy erről tárgyalni sem lehet, mert Serres a görögöké.

London, július 31. A Daily Telegraph szerint Ausztria-Magyarország diplomáciái uton kezdevényezte, hogy a békeszerződésbe a bukaresti tárgyalásokon vegyenek fel egy klauzulát, amely Kavalla fölött a döntést a nagyhatalmak elé utalja. Oroszország hasonló szellemben jár el és azt kívánja, hogy Görögország kötelezze magát a hatalmak döntésének elismerésére Kavalla birtokát illetően.

A harcztérről

Görög-bolgár ütközés

Ísófia, július 31. Tegnap az egész bolgár — szerb vonalon pihentek a fegyverek. A görögök jelentékeny haderővel megkísérelték a Zanoga és a Boastepe hegyeken állásainkat meglámadni, a bolgár csapatok azonban vissza verték őket. A bolgárok ezután támadásba mentek át és birtokukba vették a Bregalnicza felső folyását és a Pecevo meletti síkságot és ezáltal a bolgárok itt a szerbek és görögök közé ékel vertek. A külső balszárnyon a Mesta völgyeiben a görögök kénytelenek voltak visszavonulni, miközben szállítmányaik legnagyobb részét jelentékeny mennyiségű élelmiszerral hátrahagyták. Az egész Razlog-síkság ki van ürítve a görögöktől.

A törökök kegyetlenkedéseiről

Konstantinápoly, július 31. A törökök által a görögökkel szemben a rodostói szandzsák több falvában elkövetett kegyetlenkedésekről, melyek néhány nap óta ismeretesek, az ökoméniai patriarkátushoz oly híresztelések érkeztek, amelyek igen sajnálatos részleteket tartalmaznak. Az áldozatok száma állítólag igen nagy. Az esetben, ha a porta, amely a hírek igazságát kétségbevonja, nem teljesíti a patriarkátus összes követeléseit, akkor az eddig titokban tartott jelentéseket át fogják adni a nagykövetségeknek.

Viddin ostroma

Belgrád, július 31. Viddinnél körülzárolási vonalunk két kilométerrel közelebb húzódtott a várhoz. Novoszelot, mely Viddin közelében van, megszálltuk. A régi határnál Vlasszina közelében a bolgárok végső erejük igénybevételével három rohamot intéztek jobb szárnyunk ellen, amely Valszimatól Sztrehár felé fekszik. Az ellenséget visszavertük és súlyos veszteségeket okoztunk nekik.

Vizsgálóbizottság a harcztéren

Szalóniki, július 31. A francia kormány által kiküldött vizsgálóbizottság, mely azoknak a jelentéseknek a valódiságáról kellett, hogy meggyőződést szerezzen, amelyek szerint a bolgárok a görög helységeket elpusztították, ma délelőtt Kavallából visszaérkezett ide. A bizottság a múlt hét elején ment Kavallába és a többi között felkereste Dobszato, Drama, Szerresz, Demir-Hisszar és Dedeagacs városokat. A bizottság a történekről a legalaposabb információkat szerezte be a lakosságtól és különösen a sebesültektől.

Belgium 41. második 7000 szer megsebes 2.000 a megbeteg

Török

London kenti k... arról, ho... megtett a... orosz ser... Arménia között a... ságokat, egy hajó nem meh... flotta sz... tilalom o... török ter... látta a B... népolyba... tengeri fl... teremhet.

Kon

Tegnap u... porta m... polynak okokon k... szafoglalá... erősödött, soha. A p... nyokban kében re... hogy tán... talán egy... a reform... mak min... polyt Tör... a mostan... dalomban

Kon

oldzsáná... lisszibe s... kat a bol... erősítsék.

Pári

konstantin... jelenti, h... ben rável... kárpótlás... —midia... sával nyu... mak bele... minden v... politikai... az a felfo... megegyez

Kon

napi Drin... tározták... tánnak és... megszállá... a Konstan... alakult bi... kodni, ho... maradjon... protestálj... val a fran... és szerenc... és fervele... Drinápoly... musított é... miatt. A... vett a bol... rádé volt... utazott.

Kon

ból küldö... hogy sem... még ha e

A háboru áldozatai

Belgrád, július 31. A hadügyminisztérium 41.000 emberre teszi a szerb seregnek a második hadjáratban szenvedett veszteségeit. 7000 szerb kalona esett el a harctéren, 21.000 megsebesült, 1000 a kolerá áldozata lett és 22.000 a nélkülözésektől és a járadalmaktól megbetegedett.

Törökország nem enged**Aknák a Boszporuszban**

London, július 31. A Daily Mail-nek jelentik Konstantinápolyból: *Itt hírek vannak arról, hogy Oroszország minden előkészületet megtett a török kikötők blokkolására és az orosz sereg csak a parancsot várja, hogy Arménia területére lépjen. Ilyen körülmények között a porta értesítette a gőzhajózási társaságokat, hogy csütörtöktől kezdve egyetlen hajó sem hagyhatja el a Boszporuszt és nem mehet a Fekete-tengerre. Állítólag a török flotta szállóvési gyakorlatokat tart s ez volna a tilalom oka, az igazi ok azonban az, hogy a török tengerészeti kormány aknagöygyével ellátta a Boszporusz bejáratát, mert Konstantinápolyban attól félnek, hogy az orosz Fekete-tengeri flotta váratlanul Konstantinápoly előtt teremhet.*

Akció Drinápolyért

Konstantinápoly, július 31. A porta legnap újabb jegyzéket küldött Londonba. A porta most ragaszkodik ahhoz, hogy Drinápolyt török kézen kell maradnia. Egyéb okokon kívül utal arra, hogy Drinápoly visszafoglalása óta a kormány helyzete annyira erősödött, amennyire az új rezsim óta még soha. A porta azt hiszi, hogy az ázsiai tartományokban már életbeléptetendő reformok érdekében rendkívül fontos a hatalmakra nézve, hogy támogassanak oly kormányt, amelynek talán egyedül van meg a képessége és akarata a reformok végrehajtására. Ha a nagyhatalmak mindenáron el akarják szakítani Drinápolyt Törökországtól, nagyon valószínű, hogy a mostani kormány meg fog bukni és a birodalomban leirhatatlan anarkia ütne fel fejét.

Konstantinápoly, július 31. A Császárságnál lévő ágyakat Drinápolyba és Kirklisszéhoz szállították, hogy az ottani hadállásokat a bolgárok esetleges támadása ellen megerősítsék.

Páris, július 31. A Journal des Débats konstantinápolyi tudósítója hiteles forrásból jelenti, hogy a porta megfelelő kárpótlás fejében rávehető volna Drinápoly kiürítésére. A kárpótlás abban állana, hogy a határt az enosz-midiai vonaltól a két parti helység megtartásával nyugatra kikerekítenék és a nagyhatalmak beleegyeznek abba, hogy Törökország minden vámat 4 százalékkal felemeljen, Párisi politikai és diplomáciai körökben általános az a felfogás, hogy a drinápolyi kérdés békés megegyezéssel fog megoldani.

Konstantinápoly, július 31. Egy tegnapi Drinápolyban tartott népgyűlésen elhatározták, hogy köszönetet mondanak a szultánnak és a hadseregnek Drinápoly újból való megszállásáért és bizottságot alakítanak, amely a Konstantinápolyban Drinápoly védelmére alakult bizottsággal együtt azon fog munkálkodni, hogy török uralom Drinápolyban megmaradjon és hogy a bolgárok rémtettei ellen protestáljon. A konzulok fogadtatása alkalmával a francia konzul üdvözölte a trónörökös és szerencsekívánatait fejezte ki azon mérsékelt és fegyelmelett, amelyet a török hadsereg Drinápolyba való bevonulása alkalmával tanúsított és a városban tapasztalható rend miatt. A trónörökös által adott dínereken részt vett a bolgár vikárius is. Délután katonai parádé volt, este a trónörökös Musztafapaszára utazott.

Konstantinápoly, július 31. Drinápolyból küldött táviratban Enver bej kijelentette, hogy semmi este sem vonul ki Drinápolyból, még ha e miatt a kormány meg is bukik.

Ninos török-görög szövetség

Athén, július 31. Az athéni távirati iroda kategorikus formában megcáfolja egy berlini lapnak azt a közleményét, mintha Görögország Törökországgal szerződés-kötés céljából tárgyalásokat folytatott volna s kijelenti, hogy a két ország között folyamatban levő tárgyalások pusztán és kizárólag a diplomáciai viszony újból való fölvételének kérdéseit ölelik fel.

Albániából**A skutari érsek a királynál**

Ischl, július 31. Seregi Jakab skutari érseket ma hosszabb kihallgatáson fogadta a király. Az érsek titkára, Marlaskay páter, kíséretében érkezett oda és a pályaudvaron Pekmezey György, a bécsi keleti akadémia tanára és neje fogadták. Az érseket királyunk már két évvel ezelőtt a Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntette ki és az 1911. évi albán lázadás és az utolsó török háboru miatt csak most nyílt alkalma, hogy megköszönje a királynak a nagy kitüntetését. Az érsek látogatásának Albánia jövő sorsa tekintetében semmiféle jelentősége nincsen, de bizonyos körökben utalnak arra, hogy e látogatás anak jelül tekinthető, hogy a katolikus albánság sulyt helyez arra, hogy mint „pédő állam”, Ausztria-Magyarország ezután is támogassa őket az ellenyomulós szerbeség agitálásával szemben.

Ischl, július 31. A király ma délelőtt 10 óra 50 perczkor fogadta kihallgatáson Seregi skutari érseket. A kihallgatás fél tizenkettőig tartott. Ezután Marlaskaj Ambrus franciskánus páter, Seregi érsek kíséretét fogadta kihallgatáson. Seregi érsek köszönetét fejezte ki a királynak azért, hogy 1911-ben a Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntette ki. A király Seregi érseknél és kíséreténél Skutari ostromának különböző fázisai iránt érdeklődött és mindkettőjüket redkivül kegyesen bocsátotta el.

Részletek Skutari ostromából

Ischl, július 31. Ambrosius Marlaskay, a skutari Ferenczrendi zárda szerzetese, aki a skutari érseket elkísérte ide, a Magyar Távirati Iroda egy munkatársát fogadta és a következőket mondotta:

Az érsek tevékenysége Skutari ostroma alatt, amely 1912 október 19-től egészen 1913 április 24-ig tartott, igen áldásos volt. Amit a mindenféle tisztelt egyházfő tehetett, azt megtette, hogy Szkutari szerencsétlen lakossága ne nélkülözze a támogatást. A városban uralkodó állapotok egyenesen leirhatatlanok voltak. Félelem és izgatottság győzött a lakosokat. A montenegróiak ostromgyűi szakadatlanul bombolták, annál is inkább, mert tudták, hogy az albánok nemzetük ellenségeit látják bennük. Október 29-től három héten át szakadatlanul tartott az ostrom, a leghevesebben éjnek idején. A megfélemlített lakosság kezdetben a székesegyházba menekült, majd amikor ezt is bombázták, a bazárba menekült és amikor ott sem voltak biztonságban, a féltő-remegő emberek céltalanul barangetták be a várost. Február havában ma az érsek is kényszeren volt elhagyni palatáját és Arra-E-Madhe a Ferenczrendiek klostromában tartózkodott egy hónapig. Az érsek november 20-tól a háboru végéig a külfölddel semminő összeköttetésben nem állott, mert hiszen az egész országot ellepte az ellenség. Az albánok kizárólag a hármasszövetség érdemének tudják be, hogy a várost a montenegróiak kényszeren, voltak elhagyni és leirhatatlan volt az öröm, amikor az ellenséges csapatok elhagyták a várost.

Ezidőszerint a város a nemzetközi kommisszió vezetése alatt áll, amelynek a községi közigazgatás van mellérendelve. Csak egy bíróság van az albánok kezében. Skutariiban holnap tartják meg az új községi választásokat, mely alkalommal polgármestert és hat keresztény és hat mohamedán városi tanácsost választanak. Albánia számos helységében már ideiglenesen megalakították az ideiglenes hatóságot, így például Meduában, ahol kitűzték az albán lobogót. Ezzel szemben a szerbek és montenegróiak még mindig albán földön tartózkodnak. A szerbek Oroshiban, a montenegróiak Tuziban.

Az albánok mindaddig nem nyugszanak, amíg az ország nincsen megtisztítva az idegenektől és amíg etnográfiai helyzetének megfelelőleg nem lesz tisztán albán föld. Érdekes, hogy éppen a malisszorok, akik két éven át a törökök ellen és Albánia szabadságáért harcoltak, a nagyköveti tanácskozmány határozata értelmében montenegrói uralom alá kerüljenek. Főleg a Choti és a Gruda törzsekről van szó. A magam részéről — ugymond — meg vagyok arról győződve, hogy a malisszorok utolsó csepp véréig fogtak harcolni, ha idegen uralom alá akarnák őket hajtani. Fejtegetései végén Marlaskay azt mondotta, hogy az albánok lelkes szeretetet tanúsítanak Ferenc József császár és király személye iránt. Elsősorban az osztrák-magyar monarchia volt az, amely Skutari városának felszabadítása után enyhítette a lakosság inségét és segítő expedícióval élelmiszereket, főleg lisztet, rizst és szalonnát küldött nekik. Az ország segélyezésében résztvett Olaszország is. Ha azonban párhuzamot akarnánk vonni Olaszország és Ausztria-Magyarország között, azt kellene mondanunk, hogy a monarchia hatszor annyit adott, mint Olaszország. Az érseknek az a szándéka, hogy holnap este elutazzék. Első útja Rómába vezet, ahol a pápánál jelenik meg kihallgatáson.

A skutari különítmény

Bécs, július 31. A Militaerische Rundschau, tekintettel Bechyné képviselő és társai által a képviselőházban beadott sürgős interpellációra, a következőket írja a skutari egészségügyi viszonyokról: A cs. és kir. különítmény egészségi állapota az egész időn át az elképzelhető legjobb volt. Egyetlen egy ragályos megbetegedés sem fordult elő. Pestiseset sem fordult elő. A lakosság közt kezdetben a tifusz és a vörheny fellépett, anélkül, hogy járvány jellegét öltötte volna. Oltások következtében a lakosság legnagyobb részénél sikerült a betegség további terjedését megátolni. Ami az interpellálók által említett el nem földelt hullákat illeti, csak olyan esetekről lehet szó, amidőn a hullák rossz időjárás következtében vagy pedig a háboru folyamán történt felületes eltemetés miatt bizonyos idő mulva ismét felszínre kerültek. Azonkívül a környéken a montenegrói kormány megbízása folytán visszamaradt municzió után kutattak. A montenegróiak sokféle felásták a talajt, mert el nem használt lövedékeket kerestek. Mind ezen munkálatok közben egyes hullák ismét a felszínre kerülhettek. A skutari admirális tanács azonban úgy ezeknek, mint a Skutariába való bevonulás alkalmával még el nem földelt hulláknak elföldelésére vonatkozólag megtette a szükséges intézkedéseket. Azok a helyek különben, ahol a küzdelem dúlt, oly távol vannak a várostól, hogy tulajdonképpen a város egészségügyi viszonyainak e miatt való veszélyeztetéséről szó sem lehet.

KÜLFÖLD

Hadügyi költségvetés az angol alsóházban. Londonból jelentik: A hadügyi költségvetésnek az alsóház tegnapi ülésén történt tárgyalása alkalmával az ellenzék kritika tárgyává tette a hadügyi vezetőség általános politikáját és ennek alapján a költségvetés némely tételeinek törlesztését javasolta. A költségvetés által előirányzott hadi repülőgépek száma képezte a fővitapontot. Az ellenzék nagy számban jelent meg a szavazáshoz. Bár a ház az egész ülés folyamán gyöngén volt látogatva az ellenzéki javaslatot mégis 280 szavazattal 247 ellen elvetették. A kormányparti képviselők hangos helyesléssel fogadták a szavazás eredményét, az unionisták pedig örömkönnel adták kifejezést a fölött, hogy a kormánynak csak ily csekély többsége volt.

Az „Egyetértés“

politikai napilap telefon számai:

Szerkesztőség ————— 7-58
Kiadóhivatal ————— 7-06
Nyomda: ————— József 5-93

A Krupp-bofrány

Megkezdődött a katonai főrvényszék tárgyalása

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 31.

Sok bofrány után végre az utolsó stációhoz jutott a Krupp-affér. A moabiti katonai főrvényszék elé most kerültek a kezelőszték és vallomásaikból majd ki fog derülni, hogy Krupp a német császár barátja, a nemzeti állam lelkes bajnoka üzletnek tekintet mindent és így is járt el.

A vádlottak *Tilian, Hinst, Hoge* és *Schleuder* hadnagyok, továbbá *Keiffer* főhadbiztos, *Drose* volt tüzemester, a Krupp-czég titkára és *Schmidt* tüzemester, *Welt*, aki a hadbíróóság részéről a vádat képviseli, valamint a védők előterjesztésére a bíróság elhatározta, hogy a nyilvánosságot csak akkor rekszlik ki a tárgyalásról, ha a honvédelemnek legéletbevágóbb kérdései kerülnek szóba.

A tárgyalás vezetője ismertette ezután a pör előzményeit s kiterjeszkedik a tanuként megidézt *Brandtnak*, a Krupp-czég hivatalnokának működésére, aki állítólag összeköttetésben állott volt katonalársaival azért, hogy titkos anyagot szerezzen be, amelynek segítségével a Krupp-czég régi monopóliumszerű állása biztosítható legyen. A vádlottak kihallgatása után az ügyről a következő képet lehet nyerni: Társas összeüvetelek alkalmával *Brandt* azzal a kívánsággal állott *Tilian* elé, hogy lehetőleg azonnal értesüléseket szeretne kapni a küszöbön álló szállításokról. *Tilian* az átlagárakat és az ajánlati árakat olykor közölte, de semmi esetre sem rendszeresen és nagy mérvben. *Tilian* hadnagy kijelentette, hogy *Brandt*hoz való viszonya tisztán bajtársi volt. Nem voltak aggodalmi információkat adni, miután a Krupp-czégről volt szó. *Brandt* ugyan fizetett neki a vendéglőben, de nem többet, mint a tanu *Brandtnak*. Ezekben a cseh-fizetésekben azonban a vádlott nem látott ellenszolgáltatást az adott közlésekért. Pénzt nem kapott. *Brandt* csak alkalmasszerűleg kapott tőle közléseket, nem pedig mintegy 350 titkos jelentést, amint azt a vádirat állítja.

Az elnök aztán megállapítja *Brandt* noteszéből, hogy a vádlott nagy mennyiségben szállított anyagot. Ez a notesz ajánlati árakat is tartalmaz, ami azt bizonyítja, hogy *Brandt* és *Tilian* állandóan találkozta. A vádlott elismeri, hogy utódját, *Sshleudert* is bemutatta *Brandtnak* és hozzátette, hogy *Brandtnak* érdeke volt, hogy a szállítási példiakra vonatkozólag értesüléseket nyerjen. Ő nem hitte, hogy közlései által kötelességmulasztást követ el, sem hogy *Brandt* az ő értesítéseivel visszaél és esetleg külföldre továbbítja azokat. Véleménye szerint a Krupp-czég és az állam között bizonyos viszony áll fenn, amely mellett nem lehetnek titkos dolgok a kettő között. *Tilian* hadnagy ezután kijelentette, hogy azokat az előnyöket, amelyeket *Brandt* nyújtott neki, nem tudja értékelni. Azokat a kölcsönöket, amiket *Brandt*től kapott, néhány nap alatt visszafizette. *Schleuder* hadnagy kijelentette, hogy értesítéseit nem kapott ellenszolgáltatást. Azok a kis pénzbeli ajándékok, amelyeket *Brandt*től kapott, összesen kétszáz márkára rughatnak. Hogy adatai a birodalomra nézve veszélyessé válhatnak, arra nem gondolt.

Az elnök megjegyezte, hogy a titkos értesítések 25. *Liebknecht* képviselő kezébe és éppen így külföldiek kezébe is juthatott volna. Ezután fölolvastak több titkos értesítést szállítási feltételekre és késedelmes szállításokért fizetendő büntetésekre vonatkozólag. *Schleuder* elismerte, hogy ezeket a titkos értesítéseket ő adta *Brandtnak*, de kijelenti, hogy egy hölgytanúnak vallomása, mely szerint az *Brandt*től nagy összegeket kapott volna, igentulzozott.

A következő vádlott *Hinst* azt vallja, hogy *Brandt* információkat esalt ki belőle azért, hogy ő maga is jó értesülésekkel tudott előállni. *Brandtnak* tett közléseiben nem látott semmi olyant, ami büntetendő volna. Meg volt győződve róla, hogy más ezégek éppen ugy értesülve vannak, mint *Krupp*. (Mozgás.) Közléseiért pénzt nem kapott, egyébként nem is volt itt állandó értesítésekről szó,

Kész kiadásaiért, mintegy 150 márkát kapott. Ebben nem látott ellenszolgáltatást értesítéseit. A Krupp-czég képviselői kivételes elbánásban részesülnek. *Elismeri*, hogy *Brandtnak* értesítést adott a szerződés be nem tartásáért fizetendő büntetéspénz elengedéséről abban az esetben, ha az állam nem károsul. Erre nézve azonban nem voltak aggályai, miután a Krupp-czég e kérdésben nem jön számba. *Elismeri* azt is, hogy a járművek elkészítésére adott megbízásokra és szállítások szétosztására vonatkozólag, továbbá az árakra nézve adott *Brandtnak* titkos jelentéseket. Ez *Krupp*al szemben nem volt aggályos. A titkos értesítések egyikéből kiderül, hogy *Brandt* nem akart hazaárulást elkövetni és van egy rendelkezés, amely szerint a Krupp-czég képviselői különösen jó elbánásban részesítendők.

Egy szakértő ezzel szemben megállapította, hogy egy 1904. évben kibocsátott rendelet éppen ellenkezőleg, a legnagyobb óvatosságra int, különösen öreg bajtársakkal szemben is, akik átmennek a magániparhoz.

A vádlott ezután még kijelentette, hogy *Brandt* legfeljebb 200 márkát költött reá.

Schmidt lüzér a következő vádlott vallomásaiban kijelentette, hogy *Brandt*al való első találkozására őta a rendőrség figyelmeztette őt.

Aggodalmi nem voltak. Amit *Brandt* akart, azt többnyire megadta neki. De titkos dolgokat vagy olyanokat, amelyeket ő titkosaknak tekintett, soha sem adott neki. Hogy a közlések *Esszenbe* továbbíthatnak, arról nem tudott semmi.

Drose vádlott szerint *Brandt* a czéggel való leszámolást a vádlott lakásán a megrendelési könyvben átnézte és jegyzeteket csinált magának.

Az elnök megjegyzi, hogy a vádlott a Krupp-czegnél való alkalmaztatása előtt becsátotta rendelkezésére *Brandtnak* a megrendelési könyvet.

Drose tagadja, hogy *Brandt*től anagyi előnyöket kapott, sőt a Krupp-czegnél való alkalmaztatását sem közvetítette.

Hoge tanu azt vallja, hogy aggály nélkül közölt egyetmást *Brandt*tal, amit megengedettek tartott.

A tanu nagy zaj közepette még elmondja, hogy biztos tudomása van arról, hogy *Brandt* a legtitkosabb mozgósítási tervekről is tudott. Az elnök ezután egy félórai szünetet rendelt el.

A következő tanu a hadügyminiszter titkára, aki elmondta, hogy *Brandt* sokféleképpen akarta őt megkörnyékezní. *Vacsorákra* hívta meg, színházjegyeket küldött neki és mulatságokat rendezett a lisztéletére.

Az elnök aztán a nyilvános tárgyalást beszüntette és két óras titkos tárgyalás után a tárgyalást holnapra halasztották el.

TÁVIRATOK

A francia költségvetés

Páris, július 30. A kamara és a szenátus esti üléseikben az 1913. évi költségvetést harmadik olvasásban végleg elfogadták.

A polgárháboru Kinában

Kiukiang, július 30. A kormánycsapatok Szacho közelében csatára készülnek. *Hankauból* az összes nélkülözhető katonaságot sietve a harcználra szállították. Az északi csapatoknak 80 ágyuja van.

Az olaszok Bengháziban

Róma, július 31. A Stefani-ügynökség tegnapi kelettel a következőket jelenti Bengháziból: Az *Abdla* törzs által elkövetett garázdálkodások következtében *D'Allessandri* tábornok e hó 28-án megtámadta *Zauia* el *Gafa* és *Sidi Ameda* helységeket, elfoglalta és elpusztította azokat. A fölkelők vereséget szenvedtek és katonáink tíz kilométernyire üldözték őket, nagy károkat okozva nekik. A mi részünkön nyolcz ember elesett, köztük két fehér ember és 22 megsbsült. Ezzel szemben a fölkelők közül 217 ember holttestét megtalálták, köztük az *Abdla*-törzs főnökének holttestét is. Az ellenség táborát elpusztítottuk és nagy zsákmányt szereztünk.

Betörő az Oktoigon-téren

— Rablótámadás a vendéglőben —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 31.

Igazán hihetetlen, hogy ez az eset ma, a huszadik században megtörténhetett Budapesten. Mintha a régi betyárvilág elevenedett volna fel, szinte szégyenljük leírni, hogy a főváros kellő közepén, hajnalban, amikor feljött már a reggel, egy vakmerő betörő ki akart fosztani egy üzletet, ráfáradt a betörést felfedező takarítónőre, átszurta a karját és így menekült el. A nagy lármára figyelmessé lettek a járókelők, az ott tartózkodó bérkocsisok és a menekülő embert üldözőbe vették. Ismét a régi sablon: rendőr nincs sehol, a bűnös pedig végleg elillant. A rendőrhány már régi panasz, ezer krocki és más humoros czikk foglalkozott, gunyolódott ezzel a problémával, mindig előttünk ágálnak, csak akkor nincsenek sehol, ha szükség van rájuk. De elvégre ezt így elintézni még se lehet. Még is csak lelketlen állapot, hogy a telefonon hívott mentők már régen elvitték a megsebesült asszonyt, a felkavart izgalom elült, rendőri azonban sehelse jelentkezett.

A vakmerő rablótámadásról tudósítónk a következőkben számol be:

Az Oktoigon-téri *Váradi*-féle vendéglőben hajnalban, három óra felé aludni tért *Polareczky* Józsefné. *Klobik* Anna mosogatónő. A vendéglőtől egy ajtó választja el a szobáit, amelynek egy kis ablaka a világító-udvarra néz. A mosogató lefekvés előtt kinézett az ablakon s homályosan látta, hogy a világító-udvarban egy sötét alak buikál. A mosogatónő álmos volt, nem vetett ügyet a dologra. Azt hitte, hogy a viceházmester szorgoskodik.

Már négy óra lehetett, amikor az udvari bejárat felől a vendéglőbe lépett *Raffau* Andrásné, *Váczu* Mária takarítónő. A szokásos reggeli takarítást akarta elvégezni. Mikor a konvhaaitóhoz ért, feltűnt neki, hogy az ajtó nincs bezárva. Először arra gondolt, hogy nyitva feleítették s bátran ment előre a sötétben az utcái sötét felé. Meggyújtotta a villanyt s ekkor rémülten látta, hogy a kémény ajtaja fel van feszítve s lent a padlón, egy sarokban egy ismeretlen férfi a fizetőpinczér pénzes szekrényét fessegeti.

A takarítónő elsikította magát, mire a következő perczben már a mellén terdelt az ismeretlen, fojtogatta és egy élesre fent késsel átdöfte a karját. A súlyosan megsebesült asszony könyörgésre fogta a dolgot, megígérte, hogy nem szól senkinek, mire a betörő megkegyelmezett az életének s anélkül, hogy a pénzes kazettát sikerült volna fölfeszítenie, menekülés után nézett. Az utcára néző rolók közül az egyik csak félig volt leeresztve. Erre menekült a betörő. Egy ugrással a nagy üvegajtónál termett, betörtle és a nyitott rollón át kimenekült az utcára. Menekülésének utját a sötétben és a rolló előtt az utcán *pérnuomok* ielzik.

A betörő már messze járt, amikor a szerencsétlen megsebzett takarítónő magához tért ijedségéből s hangosan segítség után kiáltozott. Ezalatt az átellenben lévő bérkocsisok már üldözőbe vették a menekülő betörőt, de a vad hajsa eredménytelen maradt. A vakmerő betörőnek sikerült elmenekülni üldözői elől. Az elvengült takarítónő segítségkiáltásait senki sem hallotta. Végre ereje megfeszítésével feltápázkodott a szerencsétlen asszony s levánszorgott a házmesterhez. Ez fellármázta az egész házat s elhívta a mentőket. Az asszony sebé a szomszédos *Menton*-kánhézbán bekötötték, a nyakán a fojtogató nyomait állapították meg az orvosok.

Persze nemsokára a rendőri apparátus is elkezdett működni. Megállapították hamarosan, hogy a betörő minden valószínűség szerint már előző este elrejtőzködött a világító-udvarban s mikor a vendéglőből mindenki eltávozott, akkor szökött be oda a konyhának az udvarra néző ajtaján. A sötét falába erősített vaskasszát akarta felfeszíteni, de ez nem sikerült neki s így nem juthatott a pénzhez. Kétségtelen, hogy a betörést a helyi viszonyokkal ismerős ember követte el. *Gvanakszanak* is egy emberre, aki tegnap este megfordult a vendéglőben

s figyelmesen vizsgálta a helyiséget. Erre az emberre az a személyleírás is ráillik, amelyet az üldöző kocsisok adtak a betörőről. A detektívek nyomozzák a betörőt.

A kolera-veszedelem

— Egy riasztó hír Losoncz vidékéről —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 31.

Temesszigeten az utolsó napok alatt nem fordult elő kolera-gyanus betegség, Atonba községet árvíz fenyegeti. . . Losoncz környékén is koleraszűzriadalma támadt egy hírtelezen haláleset miatt, ez szerencsére — gombamérgezés volt. Tudósításainkat itt adjuk:

A kolera-fészkek viz alatt

Temesvári jelentés szerint Téry Ödön dr. ma kodott ki. Tegnap egész nap hiába kerestek, kuttattak utvonal után, nem találtak egyetlen pontot tak utvonal után, nem találtak egyetlen pontot sem, mely felől a part megközelíthető lett volna. Ma reggel egész más oldalon fedeztek fel egy kis járható utat, ezt használta a főfelügyelő is. A község maga még teljesen el van zárva a külvilágtól. Az áradás egyre tart s már a töltést kell a csónakoknak kikötőhelyül használniok. Az utcák és a külterti házak teljesen víz alatt vannak és sok beltelki házak teljesen víz alatt vannak és sok beltelki lakásba is behatolt már a víz. Ha még néhány centimétert emelkedik az ár, a koleraszűzriadalma támadt egy hírtelezen haláleset miatt, ez szerencsére — gombamérgezés volt. Tudósításainkat itt adjuk:

Temesvári jelentés szerint Bechnitz Sándor dr. vármegyei főorvos Fábry Géza dr. kevevári főszolgabírótól telefonértesítést kapott, hogy újabb megbetegedés a fertőzött községben nincsen és a kolera-gyanus tünetek között megbetegedett Konstantinovic Angelina, egy öreg cigányasszony, szintén a javulás útján van, valószínű, hogy a napok óta beteg cigányasszony felépül. Kerekes József dr. járványorvos állandóan Temesszigeten tartózkodik. A belügyminisztérium intézkedésére elküldött fertőtlenítő gép már működésben van. A belügyminiszter táviratilag elrendelte a temesvári hajóvizsgáló állomásnak működésbe helyezését. A módosi-híd mellett levő vizsgáló állomás Weisz Feodor dr. főorvoshelyettes ellenőrzése mellett ma már megkezdte működését. Az állomáson Gerenday Sándor dr. orvos bizatott meg a vizsgáló orvos teendői végzésével, aki mellé állandó rendőrt kirendeltség és egy fertőtlenítő van kirendelve. Bechnitz Sándor dr. vármegyei főorvos holnap a fehértemplomi járásba utazik, ahol a dunamenti községeket vizsgálja meg, hogy nincs-e gyanus megbetegedés.

Kolozsvári jelentés szerint a kolozsvári bakteriologiai intézetben felállított állomáson egy esetben hivatalosan is megállapították a kolera-t. Lőte József dr. egyetemi professzor a következőket zöket mondta a hozzá érkezett kolera-gyanus anyagokról:

— Eddig három csomag érkezett megvizsgálás végett a kolozsvári kolera-vizsgáló állomásra. Temesszigetről e hónap 21-én két ürülék-csomagot is küldtek. Az egyik Kirda Jánosné, a másik Nikolics Rádioné volt. Az első esetben, Kirda Jánosnénál sikerült megállapítani a kolera-t. A második,

Nikolics Rádioné még most is munkában van, de az eddigi tünetek ebben az esetben nagyon valószínűvé teszik a negatív eredményt. A harmadik csomagot Nagybecskerekéről kaptuk, ahol Ritter Jakab nevű katona halt meg kolera-gyanus tünetek között. Ennél az esetben csak vizsgálat kezdetén állunk s így eredményről még szó sem lehet.

A losonczvidéki riadalom

Bernát Antal munkás Törincs községben hirtelen meghalt. A községben és Losonczon is elterjedt az a hír, hogy Bernátot a kolera ölte meg. A főszolgabíró és a járásorvosok ennek következtében azonnal a helyszínre utaztak a tényállás megállapítása végett és konstatálták, hogy Bernát halálát gombamérgezés okozta.

Szerbiában dühöng a kolera

Belgrádból táviratoznak: Kumanovoban és a környéken iszonyuan dühöng a kolera. A járvány-nak már eddig is több száz áldozata van. Míg délen nem csökkent a veszedelem, sőt az utolsó napokban elborapozott, addig Belgrádban csak néha fordul elő újabb koleraeset.

Czáfól a hatóság

A mai számunkban részletesen írunk a hatóság hanyagságáról és arról a könnyelműségről, amellyel nálunk a kolera-t kezelik. Cikkünkkel most czáfólni próbálják. A czáfólat a következő:

„A kolera behurcolása elleni védekezés szempontjából a budapesti pályaudvarokon orvosi ellenőrző szolgálatot létesíteni teljesen felesleges. Hasonló intézkedés a legközelebbi mult-ban is czéltalannak bizonyult. A Budapestre a Balkánról érkező utasok ugyanis Orsován vagy a vasuti, mint a hajóállomáson, a Zimony—Ujvidéki vonalon pedig Zimony és Ujvidék között a vonaton, valamint Ujvidéken a hajóállomáson — mint má réjelenítettük, május 3-ika óta — orvosi vizsgálatnak vannak alávetve. Ezt a vizsgálatot a budapesti pályaudvarokon megismételni teljesen felesleges volna. Ha ugyanis a határ-állomásokon eszközölt vizsgálat alkalmával egy utason gyanus tüneteket észlelnek, az illető utast azonnal visszatartják. Ha pedig utközben észlelik a gyanus tüneteket, akkor az utast leszállítják a vonatról és a legközelebbi erre a célra megjelölt u. n. átadó-állomásra adják át az egészségügyi hatóságoknak. Ezen kívül a koleraferőzött vidékekről érkező utasok jöveteléről a helyi rendőrség — Budapesten a tisztli főorvosi hivatal és az államrendőrség főkapitánya — értesítetnek és az értesítés alapján az illetők öt napig orvosi felügyelet alatt állanak“.

UJDONSÁGOK

NAPIREND. Naptár. Péntek, augusztus 1. Róm. kath.: Vasas sz. Péter. — Prot.: Vasas Péter. — Görög-orsz.: július 19. Makrina. — Zsidó: Thamusz 27. — A nap két reggel 4 óra 37 perczkor, nyugszik este 7 óra 34 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 31 perczkor, nyugszik este 7 óra 22 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum régi képtára 9—2-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Ernst Muzeum Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Gyermeke-tanulmányi Muzeum 9—12-ig és 6—8-ig, Közlekedési Muzeum 9—12-ig és 2—6-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Néprajzi Muzeum 3—6-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum külkereskedelmi hirszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig. — A Főváros; Könyvtár áthelyezés miatt zárva — Nyitvalevő képtárak: Magyar Biedermeier kiállítás a Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Muzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig. Történelmi képtár, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincsen.

— **Időjárás.** Hazánkban tegnap az északi Felföldön, Erdélyben, meg az Alföld keleti részén esett kisebb-nagyobb (5—15 mm.) csapadék, amelyvel itt-ott zivatar is járt. Nagyváradon és a Dobogókőn jég is esett. Egyébként az idő változókonny jelleggel bírt. A hőmérséklet süllyedt s napi közepe az ország északi felében 1—2 fokkal alacsonyabb lett a normálisnál; a maximum 28 fok C volt Fiumében, a minimum 7 fok C Malaczkán és Tátrafűreden. — **Jóslat:** Lényegtelen hőváltozás várható, helyenkint — főleg délen, meg keleten — esővel vagy zivatarral

Metáliás-vitézek

* * *

Az 1912—13. fergeteges esztendő — a csaták és az elemek szörnyű csapásain kívül — egy újabb vitézi „metália“ megteremtésére is alkalmat nyújtottak. Ennek a metáliának rezes potroháról a gyászos 1912—1913 esztendő köszorúja évszámait vigyorognak felénk. Ez a kis bronz-kereszt fekete sávval csikozott kénessárga selyem szalagcskáról fityeg hadfiaink mellén és rangkülönbség nélkül mindnyájan viselik „armádiánknak“ e gyászos kétesztendőben szolgált, illetőleg mostan is szolgáló vitézei.

A tyukhussal telt rottyogós fazekak-nál hájasodó „civil“ elem szeret tréfálkozni, kicsinylőleg csufolkodni az ilyen „pakfon“-nak is mondott metáliák felől. Pedig . . .

. . . Eszembe jut homályba merült gyermeki korom, mikor még éltek az édesanyám, az atyus, a nagyatyus és bibliájával, zsolttáros könyveivel a nagyanyó, — éltek mindnyájan, akik szerettek, akik szögfűrtös gyermeki fejemhez bizonytalanságban a leszebb remények koszoruját fontgat-lák . . . Micsoda meleg, enyhe téli délutánok is voltak azok a fehér szobában. Bevilogott a terített asztalra a nap és az ürömvirág illata, metszett velencei üvegkancsó hiborpiros nektárjába beleszűr-csült az emberek elégtelése miatt jókedvű sugárnyelvével . . . Egyszer csak az ablak alatt — jó ismerőst üdvözölve — bufogni kezdtek mélytorku, hatalmas komondor kutyaik is, a fagyos föld kérgén különös hármaskopogás támadt. Nehézesen vonszolt lábak toppintásai és egy vasasvágó fűrgébb bot éles kocogása zaj-gultak fel közelebb, mind közelebb az ablak alatt. Kisiklottam szépséges fiatal öléből, felhíjjantottam fejletlen gyermek hangomon:

— Jön a Kenderessy bácsi . . .

Mikor apám a térdigérő báránybőr-ből kihámozta a töpörödött, szikár, a kilencven esztendőn jóval túl idős öregot, ha ünnepi alkalom volt, zsinóros, fakult huszár dolmányán tarka-barka selyemszalagok, arany-, ezüst-, bronz-metáliák és keresztelcskék egész sorozatai tündököltek le elámult szemembe . . . A bronz-keresztet még a „nagy“ Napoleon császártól zsákmányolt ágyuk érczéből öntötték . . . Az ilyenek voltak azok a „wágrami keresztelcskék“ . . . Ez a vénséges ember napoleoni harcok legvéresebb csatamezőiről hozta haza ezeket a fényes metáliákat és szikár arcán, testén a vágások, szurások, lövések sebhelyeinek tömegnyi forradását . . . A magyar katonák nyelvén nevezve „plezurok“ voltak ezek.

A fehér kemenczénél dagadozott egy bőrs diófa karszék, ebbe telepedett le a vénséges huszár-strázsamester, sánta Kenderessy Mihály uram. Talpas pohár-ból itten szüresülte a kedves illatu, ragyogó fényű piros ürmöst. Régi magyar huszárok fergeteges hadi életéről kegyeltes ábitattal ilyenkor beszélgetett nekünk . . . Kis számolyszéken ülve, fejemet térdre támasztva, lestem fel ránczolt szikár, vén arczocskájából kipislogó, okos, egyenes, bátor, derült, nyílt magyar szemébe . . . Még öt éves „gyerek“ sem voltam akkor, ám apám, nagyapám remek kevély háttaslovaik már megültem szőréről . . . Némelykor megsimította fejemet strázsamester Kenderessy:

— Hát te majd mi leszel fiacskám?

Villogó szemmel feleltem neki:

— Huszár kapitány leszek én! . . .

Simonvi öbester vén katonája, az én fiatal, boldog szüleim az enyhe fehér szobában — midőn a téli napsgyér beleköszölt a velencei üvegkancsó hiborpiros magyar nektárjába — mosolyogva tekintettek össze. Mosolyogva hallgatták gügyögő vágyaimat, melyekből semmi sem vált valóra . . . Kedveseimet régen eltemettem. Az ősi tűzhely sem az enyém. Más szántja barázdáimat. Mindenből kikoptam. Gyalogszerrel hanyódom a világban . . . Még-

is, mintha sokszor — megnemértő idege-
nek között vándorolgtatva — Kenderessy
strázsamesteri hallanám:

— Előre fiacskám, előre! A mi faj-
tánk inkább elpusztult, de gyáván nem
hátrált meg soha . . .

És gyötrelmes éjféleken is, midőn sa-
jogni, vérezni kezdenek hanyódot életem
felszakadt plezurjai, midőn a kietlen, üres,
fekete ablakon csörögni kezd a zsalugá-
ter, én tudom, hogy nem a setét szélvész
az . . . Vasasvégi görbe botjával vén
Kenderessy strázsamester koczogtatja az
ablakot és lelkem megnyugszik. Sze-
memre száll az édes álom. Homlokomról
a gondokat lesimítja halott édes anyám,
otthon vágyok újra kedveseim között.

M. P.

— **Nász az angol királyi családban.** A
Brüsszeli „L'Eventail” című lap, amely udvari
dolgokban rendesen igen jól értesült szokott lenni,
londoni udvari körökben nyert információk alap-
ján megerősíti azt a már régebben közölt hírt,
hogy a walesi herceg minden valószínűség szeri-
nt egy *Mecklenburg-Strelitz* hercegnőt fog el-
jegyezni. A lap megjegyzi, hogy V. *Guörq* király
és *Mary* királyné már csak azért is szeretnének ki-
sebb hercegi házból menyasszonyt fiuk számára,
mert még élénken emlékeznek azokra az etikett-
vitákra, amelyek egy orosz nagyhercegnőnek az
angol királyi családba való házasságával keserítet-
ték el az udvari életet, *Mary* királyné és a walesi
herceg augusztusban hosszabb tartózkodásra Neu-
strelitzbe érkeznek és ez a körülmény szintén me-
gerősíteni látszik az angol trónörökös közeli eljegy-
zésének híreit.

— **Nyaral a hercegprimás.** Dr. *Csernoch*
János hercegprimás ez idő szerint Karlsbadban
tartózkodik, ahol a kurát használja. A főpap a jövő
hónap elején a délvideki Lienzbe utazik pár heti
üdülésre, de már augusztus közepén hazatér Esz-
tergomba, illetőleg Budapestre, hogy az augusztusi
országos istentiszteleteken részt vegyen. Az eddigi
megállapodás szerint a hercegprimás fog pontifi-
kálni augusztus 18-án, a király születése napján
évfordulóját tartandó istentiszteleten és ugyancsak
a hercegprimás fogja vezetni augusztus 20-án a
Szent István-napi országos körmenetet.

— **A pápa beteg.** Rómából táviratozzák:
Magas egyházi körökben nagyon aggodnak a pápa
életéért. A szentatya néhány nap óta ágyban fekvő
beteg, mert az érelmeszesedés aggasztóan elfajult.
Az orvosok a sűrű rohamok miatt senkit sem en-
gednek a pápához, a kihallgatások szünetelnek.

— **Az Árpád vezér sirja.** Az osztrák műem-
lékek állandó bizottságához írásos jelentést tett dr.
Kürle György azokról az osztrák földön végzett
ásatásokról, amelyeket az Árpád sirjának feltalá-
lására végeztek. A beszámoló első sorban hosszab-
ban foglalkozik a magyar határhoz közel levő *né-
met-óvári* (deutsch-allenburgi) török halom átku-
tatásával, amely munkával a Magyar Nemzeti Mu-
zeum *Ambrózy* százados, a hainburgi kadét iskola
tanárát bízta meg. Évszázados hit szerint ebben a
török halomban temették el Árpád fejedelmet. Az
ásatás eredménytelenül végződött. A jelentés má-
sodik része egy olyan kutatásról szól, amelyről
még eddig nem került semmi a nyilvánosságra. Egy
amatőr achleológus, *Ziegelwanger* Ármín, akinek
az erdélyi Csernátfaluban háziipari vállalkozása
van, Béla király névtelen jegyzőjének írásából arra
következtetett, hogy az *alba eccelsia*, amelyben Árpád
pádot örök nyugalomra tették, az osztrák Renners-
dorf ősi kápolnájának helyén volt. A maga költség-
gén 1913. évi március 18-án ásatni kezdte a
kápolna előtt s később a kápolna előcsarnokában.
A hónapokig tartó munka folyamán két csontváz
került felszínre, de megállapították, hogy a tete-
mek közül egyik sem lehet Árpád földi maradvá-
nya. Azonkívül egy nagy építmény alapfalának né-
mi töredékére is ráakadtak, de mivel a műemlékek
bizottsága céltalannak találta a további kutató-
sokat, a minap megszüntették az ásást. Árpád sir-
ját tehát ezentúl nem fogják többé Ausztriában
keresni.

— **A vasutasok nem sztrájkolnak.** *Johan-
nesburgból* jelentik: A vasutasszövetség titkára ki-
jelentette, hogy a vasutasok abszolúte nem azono-
sítják magukat a forradalmi propagandával. A jo-
hannesburgi teherpályaudvaron nem hivatalos sza-
vazást tartottak a munkások s ez alkalommal kide-
rült, hogy a sztrájkellenesek nagy többségben van-
yan. A hatóságok meg vannak győződve arról, hogy
a fogalmat fenntarthatják.

— **Az árvíz után.** A két miniszter folytatja
körüttjárt az erdélyrezi árvízektől sújtott vidékeken.
Marosvásárhelyi jelentés szerint *Sándor* János bel-
ügyminiszter és báró *Ghillány* Imre földmivelés-
ügyi miniszter az este hat órakor automobilon
Marosvásárhelyre érkeztek, ahol a város nevében
Hofbauer polgármester üdvözölte őket. Ezután a
miniszterek a város külső részeit tekintették meg.
Megállapították, hogy az árvíz az újonnan épült
védgátban is hatalmas károkat okozott. A szakér-
tők körülbelül *hatszáz ezer* koronára értékelik a
védgátakban előidézett károkat. A szemle után
báró *Ghillány* és *Sándor* János miniszterek kije-
lentették, hogy az árvízpusztítások sokkal nagyob-
bak, mint azt gondolták. Minthogy minden évben
megújulnak az árvízveszedelmek, kötelező iárelet
teltek arra, hogy a vármegye folyóinak és patakjai-
nak szabályozására két millió koronát szavaztalanak
meg. A vízszabályozási munkákat még ez évben
megkezdik. A miniszterek este tíz órakor elutaztak
Marosvásárhelyről: az árvíz által elpusztított
Beszterce-Naszód vármegyébe mennek, hogy a
hivatalos szemlét itt is megejtsék. *Marosújáról*
jelentik: Tegnap óriási jégverés pusztította *Felső-
marosújár* és a szomszédos községek szőlőit és a
szántóföldeken levő gőgöt terményeket. A hűvös,
őszi időjárás és a mindennapos felhőszakadások,
zivatarok és esőzések mellett gyakori bányásüppe-
dése fordulnak elő, amelyek a város felé mindin-
kébb jobban terjednek. Most már a községek leg-
lakottabb utcáit is katasztrófális veszéllyel fe-
nyezgetik a földesuszamlások. A mintegy méternyi
vastagságban megrepedezett földterületek olykor-
olykor óriási robajjal zuhannak le a 200 méteres
bányamélybe. A szállítás üzemet a vasúti állomá-
sok teherautókkal bonyolítják le, mert az ipar-
vasut pályatestje teljesen el van mosva. *Beszter-
czéről* jelentik: *Ghillány* Imre földmivelésügyi mi-
niszter ma reggel különvonattal *Beszterczére* ér-
keztek az árvízkarok megtekintésére. A miniszte-
retet *Fejérváry* Jenő besztercei főispán *Sajóma-
gyaroson*, a besztercei állomáson pedig *Láni* Gott-
fried *Beszterce-Naszódmegye* alispánja és több
közigazgatási tisztviselő várta. A miniszterek köz-
vetlen az állomásról indultak az árvízokozta károk
megtekintésére. Visszajövet *Sándor* János belügy-
miniszter a vármegye házában megelégedését fejezte
ki az eddigi intézkedésekért. Megállapították, hogy
a rongálások és az utak helyreállítása csak nagy-
on lassan haladhat előre, mert még most is ál-
lándóan esik. A délelőtti folyamán a szolnokdobo-
kai árvízkarok megtekintésére indultak a magas
vendégek és ezután különvonattal elutaztak. A ma-
gyar királyi államvasutak közlése szerint árvíz-
okozta pályarongálás miatt ezidőszert a személy-
és podgyászforgalom teljesen szünetel a márama-
rossziget—kamara—kisboesköi helyiérdekű vasu-
ton Nagyboeskö, Gyertyánliget és Nagyboeskö-
gyártelep között. A személyforgalom átszállással,
a podgyászforgalom áthordással tartatik fenn: 1.
a nagykároly—somkúti helyiérdekű vasuton Erdő-
száda és Pusztahidegkut között; 2. a küküllővígyi
helyiérdekű vasuton Mikefalva—Csávás és Bonyha
között. Ezen a vasuton Küküllőszeg és Abosfalva—
Vámosgálfalva között valamennyi személyszállító
vonat, Abosfalva—Vámosgálfalva és Parajd között
csupán a 8301., 8302., 8315. és 8312. számú vonat
közlekedik. A küküllővígyi helyiérdekű vasut
küküllőszög—parajdi vonalán ma felvették a for-
galmat. Mihafalva és Bonyhán állomások között a
személy-, podgyász-, gyorsáru- és postaforgalom
átszállással, illetve áthordással tartatik fenn. Kükü-
llőszög és Abosgálfalva között az összes vonatok
közlekednek. Bonyhán, illetve Abosgálfalván át-
menő teherszállmányokat még nem továbbítanak.

— **A szerelmes kislány öngyilkossága.**
Newyorkban fölbőlte magát *Langenecker* duszag-
dag hotel-tulajdonos egyetlen leánya, aki még csak
12 éves volt. A feltűnő szép és korán érett kisleány
a minap meg akart szökni szerelmesével, aki nem
sokkal idősebb, mint ő, de szülei észrevették szán-
dékát és egringatták. Hátrahagyott levelében
meg írta, hogy nem tud választottja nélkül élni.

— **A villám áldozatai.** Székelyudvarhelyről
jelentik: Udvarhelymegyében *Bardóc* község felett
tegnap hatalmas vihar vonult el. A villám bele-
csapott *Nörincz* Rudolf házába. *Nörincz* most
Amerikában van, felesége és öt gyermeke volt
otthon. A villám valamennyiüket halálra sújtotta.
A ház is tüzet fogott és porrá égett.

— **A Mattasich Géza ügyel.** Bécsi jelentés
szerint *Mattasich* Géza, *Lujza* hercegnő híres lo-
vagja ellen a hercegnő bécsi hitelezői büntető fel-
jelentést szándékoznak tenni. A volt főhadnagyak
a hercegnő részéről általános meghatalmazása volt,
hogy nevében üzleteket kössön és hír szerint ezzel
a meghatalmazással *Mattasich* visszaélt. A hercegnő
részére érkezett pénzeket felvette, adósságainak
rendezése helyett a maga céljaira fordította, azon-
felül súlyos visszaéléseket követett el a hitelezők
megkárosítására. A bécsi rendőrséghez már több
panasz érkezett, ha a főhadnagy nem rendezi a
dolgot, akkor a hitelezők haladéktalanul megte-
szik ellene a büntető feljelentést. Az egyik bécsi
lap értesülése szerint *Lónyay* grófné legutóbb
32.000 koronát adott nővérének, hogy kifizethesse
a szállodai számláját, majd röviddel azután egy po-
zsonvi ügyvéd közvetítésére újabb 14.000 koronát
adott. A pénzt jórészt *Mattasich* kapta azért, hogy
Brüsszelbe menjen a pör érdekében. *Mattasich*
azonban jelenleg Badenben van és állítólag egy
bécsi énekesnővel szórakozik.

— **A fogorvosok és a fogtechnikusok
harca.** Nemrégiben írtunk arról az éles harcról,
amely a fogorvosok és a fogtechnikusok között
pár hónappal ezelőtt dult és a kormány közbelépé-
sével ért csak véget. A belügyminiszter újabb ren-
deletében akkor megerősítette a fogtechnikusok
működési körének korlátozásáról szóló szabály-
rendeletet. Már ez a rendezés is általánosságban a
fogtechnikusok részéről is igen nagy áldozatot kö-
vetelt, mert a jövő generációt az ipari segéd-
munka terére szorítja le és a fogászatot teljesen a
fogorvosok tulajdonába szolgáltatja át. A fogorvosok
és fogtechnikusok között dúló viszály ha egy-
előre el is ült, korántsem ért véget. Dr. *Körmöczy*
Zoltán, a Magyar Fogorvosok Egyesületének el-
nök-helyettese ugyanis az Országos Orvosszövet-
ségnek szeptember 7-én Trecsén-Tenficzen tar-
tandó tizenhatodik rendes kongresszusa elé javas-
latot fog beterjeszteni, amelyben többek között an-
nak kimondását kéri, hogy a belügyminiszternek
11206—1911. számú rendeletét, amelyben iparo-
soknak orvosi jogokat ad, nemcsak az egész or-
vosi karra, hanem a közegészségügyre nézve is
károsnak és sérelmesnek tartja; követelnie továbbá
a kongresszus, hogy fogorvosok a saját gyakorlat-
tukhoz szükséges műszereszköz készítéséhez techni-
kai segédzemélyzetet tartassanak, külön ipari
igazolvány váltása nélkül. Az előterjesztés harmadik,
legsérelmesebb pontja az, amelyben azt
ajánlja, hogy tiltakozzék a kongresszus az ellen,
hogy azok részére, akik az 1911. október 2-ika
után szereztek ipari igazolványukat, vagy a rende-
letben előírt vizsgálatra nem bocsátottak, vagy
azon megbuktak, újabb vizsga engedélyeztessék.

Magától értetődik, hogy ez a feltételezés a
fogtechnikusok körében mérhetetlen elkeseredést
keltett, s *Goldschein* Zsigmond, a Budapest Székes-
fővárosi Fogtechnikusok Ipartestületének elnöke
azonnal terjedelmes nyílt kérelmet intézett báró
dr. *Kéthly* Károlyhoz, az Országos Orvosszövetség
elnökéhez, amelyben kijelentette, hogy *Körmöczy*
Zoltán javaslata a fogtechnikusok existenciájára
tör és földönfutóvá tenne majdnem ezer családot.
A Közegészségügyi Orvosi Tanács, amely tegnap
délután foglalkozott a kérdéssel, szintén úgy dön-
tött, hogy a fogorvosoknak a fogtechnikusok ellen
irányuló támadásában nemcsak hogy nem vesz
részt, hanem afölött rosszaságát fejezi ki.

— **Amerikai írónő erdélyi útja.** Tordának
érdekes vendége van napok óta, egy amerikai
írónő, *Lola S. Schmidt* Newyorkból, aki öt év óta
utazgat Európában. Az amerikai miss egy londoni
barátnője nemrégiben járt Erdélyben és több na-
pot időzött Tordán, ahol az unitáriusok közül so-
kan beszéltek az angol nyelvet. Ő biztatta az írónőt,
hogy nézzen el ő is Erdélybe, mert látványai csak-
ugyan érdemesek a megtekintésre. Miss *Schmidt*
Tordán pár napig akart csak időzni, de a pro-
gramból most újabb pár napot kellett keltet
kijelenteni Erdély nevezetességeinek bejárására, mert az
írónő kitűnően érzi magát köztünk, mindent na-
gyon szépnek talál és lehetőleg alaposan akarja ta-
nulmányozni ezt az előtte eddig vadidegen vilá-
grészlet. Tordán napokat foglalt le a híres Téglyás-
féle múzeumnak a megtekintése. A miss a környéken is
tett kirándulásokat, volt az Aranyos festői völgyé-
ben, ellátogatott a híres *Toroczkóba* is és avval
utazott el *Tordáról*, hogy Erdély valamennyi na-
gyobb városát sorra veszi. A miss erősen fogadko-
zott, hogy az amerikai lapokban nem fog megfe-
ledkezni Magyarországról sem és minden igyeke-
zetével rajta lesz, hogy a rolunk elterjedt halvá-
lényeket megcáfolja.

— **Elzúllott Perényi báró.** A nyíregyházi rendőrség egyik detektívje tegnap délután két topornyos, de jobb arcú subanczot tartóztatott le, akik futással akartak menekülni előle. A rendőrség nagy lett a meglepetés, mikor az egyik ifjú munkakönyvét meglátták. A könyvben ez állott: „Báró Perényi Lajos cipész-segéd”. A detektív előtt egyszerre ismerős lett a fiatal báró, akinek neve gyakran fordult elő mostanában több vidéki rendőrség közözlésében. A *szuszer-báróról* aztán azt is kitalálták, hogy a társa *Oláh Ferencz* közműveltségű, akivel néhány hét óta együtt operál. A nyíregyházi törvényszék egyszer már négy hónapra ítélte a zúllott bárót, aki ezután teljesen a bűn útjára tért. Tokajban került össze a báró új barátjával, *Oláh Ferencz*zel, aki szintén jobb családból való fiú. Ezentúl aztán együtt üzték bűnös dolgait. A lopások és betörések egész tömege felezte az utat, amerre a bárófiú és barátja megfordultak. Eppen vallatták a két bűnös ifjút a rendőrségen, mikor Kisvárdáról látirat érkezett, hogy ott ismeretlen tettesek betörték *Kun Samu* wakereskedő lakásába és onnan százakat érő ezüstneműt vittek el. Ezért is vallatásra fogták a két fiút, akik hosszas faggatás után bevallották, hogy ezt a betörést is ők követték el. *Perényi* bárót és büntetését letartóztatták. Eddig *tizenhét betöréses lopást* bizonyítottak rájuk a nyíregyházi rendőrségen.

— **Rémes riadalom egy bikaviadalon.** Valencziában egy bikaviadalon szörnyű szerencsétlenséget idézett elő egy meggondolatlan tréfa. Fiatal emberek fogadtak egy társukkal, aki vállalkozott rá, hogy mikor az ezernyi nézőközönség lélekzetfojtva nézi a toréador küzdelmét, megriasztja a közönséget. A legizgalmasabb pillanatban el is kiállította magát:

— Meneküljön, aki tud! . . . Leirhatatlan lett a pánik. Egymást letaposva, hanyat-homlok rohant mindenki. Mikor az aréna padsorai kiürültek, *négy holttest* és több mint *hetven súlyos sebesült* hevert a földön.

— **A suffragettek.** A londoni suffragettek napról-napra esztelenebbül viselkednek. Miss Wial, akit 21 napi fogságra ítéltek, fogtón a büntetés megkezdésekor éhségstrájkot kezdett, miért is ötödnapra szabadon bocsátották az ismert maeska-egér-törvény értelmében. Július 24-én Miss Wial újra beállított a fogságba és kérte, hogy büntetését egészen engedjék el. Mivel teljesen egészségesnek látszott. Újra őrizetbe vették. Újra éhségstrájkot kezdett és azonosíttatott a fogságból intézett a belügyi államtitkárhoz szabadonbocsátása végett. E két dolognak még is volt az eredménye, hogy a maeska-egér-törvény értelmében ismét szabadlábra akarták helyezni. Midőn tegnap közölték vele, hogy csak ideiglenesen bocsátják szabadon és hogy még 11 napi büntetés van hátra, nem akart a fogságból eltávozni. Az ápolónőknek kellett kocsiba ültetni az éhségstrájkjól kimerült suffragettet, hogy szanatóriumba vigyék Miss Wial a szanatórium előtt nem akart kiszállani a kocsiból és a szanatórium, előtt nem akart kiszállani a kocsiból és a szanatórium igazgatója is kijelentette, hogy akarata ellenére senkit sem vehet föl páciensnek. Az ápolónők erre kiemelték a kocsiból és a gyalogjáróra tették. Ott ült, amíg a színésznők szövetségének tagjai ellátták székkel, meleg takaróval és egy üveg vízzel. Nagy embertömeg vette körül az utcán ülő nőt és egy rendőr hiába szólította fel, hogy menjen a szanatóriumba. Esti fél tíz órakor végre rendőrök gyaloghíntón a rendőrkapitányságra vitték. Pankhurstné asszony, kit a Trafalgar-Square-on tartott gyűlés alkalmával a rendőrség letartóztatott, új eszt elszel ki a megszabadulásra. Kijelentette, hogy az álom elűzése addig fog föl- és leszaladgálni cellájában, amíg össze nem esik.

— **Borzalmas katasztrófa egy motor-kerékpárversenyen.** Cincinnatiból jelentik: Egy motor-kerékpárverseny alkalmával egy *Johnson* nevű versenyző beleütközött egy ivlámpa rudjába. A motor-kerékpár benzintartója felrobbant s *Johnson* és két más személy elégett. 9 közönség sorából *hatan halálosan* és tizenegyen súlyos sérüléseket szenvedtek.

— **A Tisza-párti kortes feje.** Jellemző kis történetet jelentenek Aradról. Még a megboldogult Tisza István-féle választáson történt, hogy egy *Kiss Zsuzanna* nevű iparosasszony urát pénzzel akarta Tisza pártjára terelni egy munkapárti kortes. A derék magya rasszony olyat háborodott erre a lélekvisítésre, hogy *esernyőjével feibebágtá a kortest*. Az aradi rendőrbíró *öt korona pénzbüntetésre ítélte Kiss Zsuzannát* s ezt a büntetést a főkapitány is jóváhagyta *utcai rendezavarás* címen. Pedig más címet kellene adni neki, azt, hogy: *maqqar tisztesség* . . .

— **A főkönyvezető 400 ezer márkás sikerkasztása.** A Zimmer testvérek manheimi nagykereskedő cég szolgálatában husz év óta szolgált *Mayer Gyula* nevű főtisztviselő. *Mayer* főkönyvezető és pénztárnok volt a cégnél, gazdái felhíttélénél megbízták benne. Most *megszökött* Mayer és a cégtulajdonosok rájöttek, hogy az évek során *400.000 márkát* sikkasztott.

— **Meggyilkolt párisi szépség.** Páris egyik csodás szépségű demimondját, *Paver Luizát* ma reggel holtan találták meg kincseket érő hálószobájában. A francia főváros aranyifjúsága mostanában csak a szépséges *Lujzáért* ragyogott, aki azonban hű maradt barátjához, egy milliomos párisi kereskedőhöz. Napok óta nem látták sehol a csodaszép, huszonkétéves leányt és ezért ismerősei jelentést tettek a rendőrségnek. A kiküldött detektívek *holtan találták*, szívében hosszú tört szurtak. *A gyilkossággal a milliomos kereskedőnek egy barátját gyanusították.* A gyilkos a leány valamennyi *ékszerét is elrobolta.*

— **Kerítés a diósgyőri vár körül.** Diósgyőr község közepén áll az régi vár, melyet még Nagy Lajos leánya, Mária királyné emeltetett és amely a királynők birtoka volt a mohácsi vészig. Évente ezren meg ezren csodálják meg ezt a történelmi nevezetességű várat, a mely olyan erős kövekből épült, hogy azokat még mostan is lehet építkezéshez használni. A község szegényebb, de élmesebb lakói ezt idejekorán észrevették és a *nagyszerű termésköveket elhordták*. Néhány száz olyan kisebb lakóház áll ma Diósgyőrben, melynek kövei a *várromból kerültek elő*. A dologgal persze senki sem törődött és mindenki szabadon zsákmányolhatott a várromból. A község előjárósága egyszerre csak azt vette észre, hogy *elhordták a diósgyőri vár egy részét*. A legértékesebb és történelmi szempontból a legérdekesebb oldalait vajták ki a várnak. Mikor a magisztrátus észbekapott más késő volt. Évtizedeken nem látott semmit, most egyszerre tudomásul vett mindent. Az előjáróság elrendelte, hogy a *romjában is híres várat maqqas kerítéssel elzárja* és az idegeneknek, akik gyönyörködni akarnak benne, *csak belépőj ellenében szabad megtekinteni*. Így estek el a diósgyőriek az olesó terméskőtől, az idegenek pedig a pompás látványosságától.

— **Az elfajult diágyerek.** A reichenbergi rendőrséghez az utóbbi hónapokban igen sok panasz érkezett arról, hogy a környéken egy fiatal diák garázdálkodik, aki *több fiún erkölcstelen merényletet követett el*. Még áprilisban történt, hogy egy nyolcéves tanulót egy ismeretlen fiú az országúton megtámadott és a merénylet után a kifu ruhával együtt megszökött. Akkor minden nyomozás eredménytelen maradt. Néhány héttel ezelőtt Rupersdorfban egy szövogyári munkavezető két és fél éves fiát elcsalta valaki az erdőbe, ott rátámadt és amikor a fiú védekezni próbált, *késsel háromszor megzurta*. A csendőrség mindenfelé kutatna a tettest, végre a napokban egy asszony rávezette a hatóságot a helyes nyomra. Egy reichenbergi kereskedőnek 15 éves fia, *W. Alfréd*, a tettes, akit már *le is tartóztattak*. Eleinte tagadott, később azonban, mikor egyik áldozatával szembesítették, mindent beismerl. A fiút a múlt évben *kizárták a reichenbergi gimnáziumból*, mert több iskolatársán is erkölcstelen merényletet kísérelt meg.

— **Nagy hőség Amerikában.** Mi itt az öreg Európában esős, hűvös időjárás miatt szenvedünk, az amerikaiakat meg gyilkos hőség sanvargatja. — Newyorki jelentés szerint ugyanis Észak-Amerika keleti vidékein türhetetlen a hőség. Messze területeken elpusztult a termés a rettenetes szárazságtól. Chicagóban 13 ember halt meg napszúrás következtében. — *Newyorkból* táviratozzák: A nyugati és közép államok fölött keleti irányban hóhullám vonult el. Chicagóban 20, Clevelandban 12 és Newyorkban négy halálos eset történt napszúrás következtében. Egyéb városokban is többen haltak meg napszúrás folytán.

— **Oroszországi merénylet.** Tifliszi jelentés szerint Gori város pályaudvarán ismeretlen ember rálőtt a gorii ügyvédség-helvettesre, a vizsgálóbíróra és a kerületi főnökre, akik egy csoportban állottak és beszélgettek a pályaudvar előtt. A kerületi főnök meghalt, az ügyvédség-helvettes és a vizsgálóbíró pedig könnyebben megsebesültek.

— **Halálozás.** *Sipos Kálmán* posta- és táviradigazgató, ma reggel 63 éves korában meghalt Sopronban. Holttestét Budapestre szállítják.

x **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám** alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Jardin de Paris.** Pénteken, augusztus 1-én, Rózsahegy Kálmán, a Nemzeti Színház tagja, premiérestélyen egészen új szövegével és saját kérelmére a „Gugu” című bohózatban fogja művészetét bemutatni. *Pallay Rózsá*, a Vígyszínház ismert művésznője, *Vidor Terike*, *Sajó Géza* egészen új szöveggel, a külföldi vendégek közül *Karl Adler*, a világhírű hasbeszélő-humorista „Nicki” barátjával, *The 3 Londons Angolország legkiválóbb ének- és tánczármasa*, *Richard Hutter*, a világhírű humorista saját műsorát adja elő,

Lewis Douglas, a steptáncok királya és *Maud Hawley* kitűnő szólóival stb. — *A Tabarjnbau* még nem látott slágerszámok: *Hocker és Davis The Londons*, *The 3 Nili Tabers*, *Just and Gabriella új táncszámokkal*, *Sisters Weutworth*, *Marry Farrol st.* Továbbá *35 első-rangu számok*, egy még nem létező rekord-műsört képeznek.

Mozi-kiállítás

— Saját levelezőnkől. —

Newyork, július közepén.

Newyorkban született meg a XX. század egyik legtipikusabb eszméje, New-york a haladó Amerika leggyorsabb városa helyezkedett be leggyorsabban a mostani technikai és társadalmi evolúcióba és az új világ eme fantasztikus metropoliszában született meg az első mozi-kiállítás eszméje is. Ezt a nagy kiállítást azután elnevezték „nemzetközi”-nek; ez a cím így valóban jobban is hangzik és amellet nem kerül semmivel sem föbbe. Speciális helyi és anyagi körülményeknek tulajdonítható be, hogy egy kanadai cég kivételével a külföldi cégek nem vettek részt benne és így a nemzetközi kiállítás, csak két nemzet kiállításává zsugorodott össze.

Feltétlenül el kell ismerni, hogy a kiállítás teljes siker koronázta. A közönség nagy tömegekben jelent meg és nem csak megnézte a kiállított tárgyakat, de az eladásra kerülő dolgok közül igen sok emléket is vásárolt. Apák, anyák és gyermekek nagy csomagokkal hagyták el a csarnokot, melyekben az érdeklődő a kinematografra vonatkozólag minden elképzelhető és elképzelhetetlen adatot megtalál. Gazdagon díszített könyvek ismeretlik a felvételeket és különböző modelleken látható, hogyan vetítik vászonra és hogyan világítják meg. Legérdekesebb azonban az a sokféle pénz ellenőrző készülékből álló kollekczió, melyet husz különböző cég mutatott be. Ezek a gépezetek automatikusan működnek és lehetetlenné teszik a legkisebb nikkel vagy réz darab elveszését is. Mert ugyebár azzal mindenki tisztában van, hogy a mozgófénykép-színházakban manapság a pénz viszi a főszerepet.

Ezen a kiállításon van minden, amit ember elképzelni képes. Főleg azonban a közönség szórakoztatásáról gondoskodott a rendezőség. Felállított szimpadok helyezkednek el különböző termekben, ahol a legújabb kino-drámákat mutatják be minden külön díj nélkül. Természetesen itt mindig szorongásig megtelik a nézőtér és ez embernek órák hosszúig kell várnia míg valamilyen helyhez jut. De ezzel szemben az ember megspórol néhány fillért, amit viszont másfelől ki is dob. Dehát, Istenem, mit meg nem tesz az ember, ha ingyen jut valaméhez. Természetesen nincs akkora program, mint egy rendes mozi színházban, de viszont ajándék marhának nem kell nézni a fogát. Sokkal érdekesebb a galérián elhelyezett lövöld. Itt az ember 50 fillérért mozgófényképekre lövöldözhet és előtte mozgó embereket vehet célba és rájuk vadászhat. Ez ma még teljesen új dolog és nagyon mulatságos. Az egvedüli hátránya, hogy nem lehet agyonlőni azt, akit az ember célba vesz és a vásznán sétáló emberek oda se ügvelnek néhány jól célzott golyónak. Ha az ember talál fényes pont látszik meg a vásznon, de a kép pereg tovább. Egy indiánt például cseppet sem zavart az a féltucat golyó, melyet mellébe kapott és nyugodtan fejezte be a skalpolást. Némely embernek, főleg kiknek ideg élete abnormis irányban kissé eltöredt, valóságos élvezet lehet. Oly emberekre lövöldözni, kik látszólag élnek és nem kellik a fa-figurák impresszióját. Valószínűleg a mozgófénykép lövöldé rövidesen nagy népszerűsége lesz szerit, bár ez a mulatság nem valami nemesen fejleszti az erkölcsöket.

A kiállítás fénypontja mindenesetre a nevezetesebb mozi színészek jelenléte volt. Mindenfelé sétáltak a kiállítás helyiségeiben és hol itt, hol ott mutatkoztak. A közönség nagy csoportokban fogta körül kedvenceit, nevükön szólította őket, majd pedig a darabok címét emlegette, melyekben vezető szerepeket játszottak. Legnagyobb derűséget az kellett, ha egy olyan szereplőt ismertek fel, ki a kiállításon színrre kerülő darabban szerepelt. Ugy-

látszik a mozi művészeknek is tetszik ez a groteszk helyzet, mert akárhányszor ők maguk terelik magukra a figyelmet. Egészen úgy néznek ki ezek a mozi művészek, mint a más színészek, csak valamivel könnyebben felismerhetők, mert a közönség a vásznon jobban megfigyeli az arcot, az alakot és a mozgást. Természetesen azok a színészek, kik a nyári szünet alatt felvételeknél működnek közre, nem jelenhetnek meg, de viszont ezzel szemben egész sereg jelenleg drámai színész keresi fel a kiállítás, kik azelőtt mozi felvételeknél működtek közre. Ez a jelenség azután, tekintettel arra, hogy ezeknek a transzformálódó művészeknek a száma napról-napra növekszik, ezt az impressziót kell, hogy a mozi a nagy színházak tagjainak, első, gyakorló iskolája.

Az egyik sarokban pódiumon asztal és szék állott, zsinórral elkerítve, semmi más és mégis a közönség nagy csoportokban seregett előtte össze és mindenfelől ide fordultak. A kérdezősködésekre senki sem tudott felvilágosítást adni és senki sem tudta, hogy miért áll ott és mit jelképez a primitív berendezés. Az üres hely élesen vágódott a fömött csarnokba és azt a benyomást keltette, hogy itt fog valami történni. Egyre nőtt a közönség és nyugodt vágyakozással álltak körül a helyet. Később már egész emberáradat vette körül a kis emelvényt, melyen megjelent néhány férfi, kedélyesen beszélgettek és annak ellenére, hogy a dohányzás tiltva volt, legnagyobb lelki nyugalommal cigarettáztak.

A négy férfi közül végre az egyik, a legidősebb kivált és előadást tartott a muziképekről. Utána néhány mozi-művész jelent meg, kiket a közönség kitörő lelkesedéssel fogadott. Az egyik férfi helyet foglalt az asztalnál és arcát kezére hajlva gondolkodott. Néhány pillanat múlva érkezett a mesenger boy, aki egy levelet hozott az illetőnek. Az átvette a levelet és olvasás közben arcán visszatükröztette mindazokat az érzelmeket, melyeket az érdekes levél keltett. Ennyi volt az egész produkció, de a közönségből a levél kitünő megjátszása óriási lelkesedést váltott ki. Az egész jelenet úgy hatott, mintha egy próba játszódott volna le szemünk előtt és egy próbának megtekintése minden fiatal mozilátogató vágyainak telőpontja.

Nagyon mulatságos és tanulságos volt az egész kiállítás, mely a szakemberek szemében bizonyára még érdekesebb. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy az Egyesült-Államokban körülbelül 50.000 mozgó-színház van s ezek hetenként legalább egy új nagy drámát mutatnak be, akkor fogalmunk lehet arról, hogy ez az ipar ott mennyire fejlett és teljesen jogosult, hogy kiállítás rendezzenek belőle.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

● **Hadi aviatikusok gyakorlata.** Zuránj község határában a katonai kincstár két aeroplánja gyakorlatoz. A szép repüléseknek nap-nap mellett igen sok bámolója akad: még Bécsből is lejönnek megtekintésére automobilon. A repülőgépek részére két darab vászongangár van felállítva. Sajnos azonban, a vidéken ugyszólván napirenden vannak az erős szelek s így a repülésekben sok szünetet kell tartaniok az egyébként fáradtságot nem ismerő katonai pilótáknak.

● **Az angol hadi hydroplán-állomások.** Londoni jelentés szerint az angol tengerészeti kormány elhatározta, hogy a flottagyakorlatok bevégeztével az angol keleti partvidéken több hadi hydroplán-állomást fog létesíteni, egy egész gyűrűt és az egyes állomások 50—100 angol mérföldnyire lesznek egymástól. A tengerészeti gyakorlatokon ugyanis a repülőgépek kitünően beváltak és az admirális arra a meggyőződésre jutott, hogy ilyen hadi hydroplán-állomásokkal a legbiztosabban meg lehet védeni a szigetországot esetleges váratlan támadások ellen.

● **Világkörtüli repülés.** Egy orosz aviatikus, T. Kusminski, aki Tolsztojn egyik rokona, fantasztikus aviatikai tervvel foglalkozik. Mint ugyanis Pétervárról jelentik, Kusminski világkörtüli repülést készít elő, amelyet szeptember elején akar megkezdeni. A légi ut Pétervárról kiindulva Ázsián és Jáván át Ausztráliába fog vezetni, onnan pedig Délafrikába fog repülni, majd a Szaharán keresztül, Marseillen és Párison át visszatér Pétervárra. A világkörtüli uton Siskin aviatikus és egy francia mechanikus fogja elkísérni Kusminskit.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Színésziskolai beiratások.** A Színművészeti Akadémia jövő évi tanfolyamára az újonnan jelentkezők beiratását szeptember hó 11. 12. és 13-ik napján tartják meg. Az akadémiai I. és II. évfolyamára folytatólag jelentkezők szeptember 14-én jelentkezhetnek, mely alkalommal a beiratási, a fölvételi és I. félévi tandíjat lefizetni tartoznak. A beiratások az intézet helyiségében naponként délután 3-tól 5 óráig tartanak. A rendes előadások szeptember 16-án kezdődnek. Az érdeklődők forduljanak külön is tájékoztatás iránt az Országos m. kir. Színművészeti Akadémia igazgatóságához, honnét a fölvételi föltételeket kívánatra megküldik. Az Országos Színészegyesület színésziskolájában azon növendékek, kik az első évfolyamot sikerrel elvégezték, bizonyítványaik alapján 1913. augusztus hó 19-ik napján délelőtt 9—11 óráig iratkozhatnak be a második évfolyamra. Későbbben jelentkezők nem vételnek fel. Az új jelentkezők 1913. augusztus hó 28. 29. és 30. napjain jelentkezhetnek felvételre délután 3—6-ig. A felvételi vizsgálat ideje a jelentkezés alkalmával fog az illetőknek tudomására adni. Az iskola helyisége V. Lipótkörút 1. szám alatt van, minden felvilágosítást megad az intézet titkári hivatala.

(*) **Rostand új darabja.** A jövő szezonban Edmond Rostand új darabjal lép a közönség elé. Mint mindig, most is becsapta a közönséget, mivel az új darab egyike sem azoknak a témáknak, melyet nevével kapcsolatba hoztak. A darab a párisi Porte Saint-Martin-színházban kerül színre és címe: „Don Juan utolsó éjszakája”. Az új verses dráma próbáit a szerző személyesen vezeti.

(*) **Zeneintézeti értesítő.** Szemere József zeneintézetének ezidei értesítői megjelentek, és díjtalanul kaphatók Reményi Mihály hangszerüzletében VI. Király-utca 58.

(*) **Francesca di Rimini.** Francesca di Rimini történetét már feldolgozta operává ifj. Ábrányi Emil Paolo és Francesca című zenedramájában, most pedig a torinoi Teatro Regio legközelebbi szezonjában D'Annunzio ísmert szomorjátékát, a Francesca di Rimini-t fogják opera alakjában bemutatni. A szöveget maga a szerző alakította át az énekes színpad számára, a zenét pedig Zandonai Rikardo, egy fiatal komponista szerverte. Az opera librettójában a negyedik és ötödik felvonást egybevonta D'Annunzio s Francesca és Paolo nagy szerelmi jelenetét a harmadik felvonásba állította be. A czimszerepet Tarquinia Tarquini fogja énekelni, aki Zandonai Conchita című operájában is nagy sikert aratott.

(*) **Erkölcös opera.** Az amerikai Musical Club érdekes pályázatot hirdet, hogy az amerikai fogalmak szerint kétértelmű és sikamlós modern operákat egyensúlyozza. A Club elhatározta, hogy 10.000 dollárt, tehát 50.000 koronát tűz ki egy olyan operára, amelynek szövege elkerüli a kinos és megbotránkozató cselekvényt és frivol jeleneteket. És a zene? Mi történik a zenével? Milyen irányu legyen? Erről a Club egészen megfelekezett.

(*) **Asatások Sevillában.** Sevilla környékén mostanában nagyszabású asatások folynak Wishaw angol archeológus vezetése mellett. A föld színe alatt több rétegen érdekes mozaikokra bukkantak. A legfelső római eredetre vall a következő réteg tisztán római, míg a harmadik görög típusú. A két utolsó réteg között számos kerámiái töredéket találtak, amelyek a tudósok megállapításai szerint görög-etruszk és karthágói eredetűek. A mozaik-rétegek alatt cserépmaradványokat, gazdagon díszített kelyheket, rubafoszlyányokat és a bronzkorszakból származó szerszámokat találtak. Ez a régi Sevilla valószínűleg azonos az ősi Tharsisszal. Ezzel szemben más tudósok azt állítják, hogy Tharsis nem messze a Guadalquivir torkolatától, egy szigeten volt, nem pedig a szárazföld belső részében, viszont nem szabad elfelejteni, hogy Sevilla egykor közelebb volt a tengerhez, mint ma.

(*) **Görög színházak a háború alatt.** Míg a görög csapatok diadalmasan harcolnak a bolgárok ellen, az athéniek érdeklődését nem foglalja le teljesen a háború. Legzajosabb az élet az ugynevezett „Alkotmány-téren” levő színházban, ahol egy, az „1913. évi panathénaisták” című aktuális revüt játszanak. Misztophanesz szellemének kísértete jár Mimitracopulo, Csokopulo és Anninosz e vidám darabjában. Van például egy jelenete a darabnak, ahol a nagy hatalmak kórusa siránkozik s összhangtalan koncertje számára egy tehetséges dirigens keres. Más színházokban is nagy keletje van minden aktuális célzásnak és minden olyan szituációnak, mely valamilyen jelenbe való vonatkozásra emlékeztet. Óriási sikere volt például Henry Lavedan Servir (Szolgálni) című drámájának, melyet a Kybele-színházban játszanak. A bemutatón, annál a jelenetnél, mikor az anya siratja a harctéren elesett fiát, egy ur a földszinten zokogva hagyta el a színházat.

FŐVÁROS

Az új városháza

— Adalékok a leendő Budapesthez —

Budapest, július 31.

Az új városháza most tulajdonképpen nem aktuális, de aktuálissá teszi kérdésének fontossága és az a körülmény, hogy maguk a város vezetői is foglalkoznak vele. Természetesen, ez a foglalkozás, téma nagyobb foku variálása ma még nem intenzív és teljesen elméleti alapon nyugszik, de úgy a vezető körökben, mint a város életének egyéb faktoraiban meg van a jóakarata, hogy az új városházának ügyét minél előbb tető alá hozza. Ez a jóakarata és ez a témának ma még kissé elnagyoltan való megítélése teszi aktuálissá a városház kérdését.

Az új városház kérdése alapján véve nem egy kérdés, vagy legalább is nem csak egy kérdés, hanem reformoknak, építkezéseknek, térszabályozásoknak és utczanyitásoknak egész szövevényes láncolata. Ennek a régi épület újjáteremtésének sallangjai az Erzsébet-sugárut, mely a leendő várospalotával szemközt indulna be, a vármegyeház és rendőrség végleges elhelyezése és az új postapalota megalkotása. Ezek a kérdések mind magukban véve is fontosak, sőt életbevágók, de szinte összefüzi őket egy határozott gondolat: az új és művészileg fejlett Budapest kialakításának gondolata.

A főváros bizonyos időközökben ezeknek a kérdéseknek megoldására pályázatot hirdet. Értsük meg azonban, hogy ez a pályázat legkevésbé sem gyakorlati, hanem pusztán csak teoretikus. A kiviteli megbízás eleve ki van zárva és a tervek egybegyűjtése csupán csak azt a tendenciát szolgálja, hogy a részleges városrendezés keretébe tartozó anyagot új és hasznos eszmékkel termékenyítsék meg. A kiviteli megbízás mellőzése azonban természetesen szörűleg vonja maga után azt a következményt, hogy a tervező művészek nem dolgoztak olyan bátor és nagy ambícióval, mint azt a tárgy, nagy fontosságánál fogva megérdemli.

Itt állanak előttünk az összes, mostani pályázaton díjazott tervek, sorrend szerint Vidor Ernő, Pallóczy Ádám, Vágó László, Heim János, Szende Andor, Lichtmann Győző, Takács és Tornalljai, Wannemacher Fábrián és ifj. Franczek Imre alkotásai. Valamennyi terv igen kiváló munka, de egyik sem tökéletes. Minden tervben egész sereg új és szép ötlet kerül felszínre, de valamennyi tervnek megvan a maga, többnyire súlyos, szépséghibája, mely a végleges kivitelre alkalmatlanná teszi. Együtt valamennyi munka igen figyelemreméltó és megszívlelendő vezérfonala lehet a végleges tervpályázatnak.

Legnagyobb hibájuk a pályázaton szereplő terveknek a városház elhelyezésében van. Az új városházának ugyanis a mostani területen kell maradnia, mivel csakis ez a megoldás az egyedüli és helyes. A legtöbb tervező művész azonban a városházát az Erzsébet-térre helyezi el. A megoldás azonban hibás és elhamarkodott. Az Erzsébet-téren a hatalmas épület plasztikailag nem aknázható ki annyira, mint szemben a leendő Erzsébet-sugárutal, másrészt költséges kisajátításokkal sem nyerhető akkora telek, mint aminő a mostani városház alapja. Az épületnek a Deák-téri templom lebontásával, hosszanti négyszögben való elhelyezése szintén nem a legszerencsésebb ötlet.

A pályázatoktól azonban nem tagadható el, hogy sok érdekes ötletet vetnek föl a VII. kerület szabályozására vonatkozólag. Ezen a területrezen tultengőek a mely telkek és éppen ennél fogva az egész városrész egészségtelen. Új utczák nyitása és az Erzsébet-sugárut kiépítése ezt a területet is rendezné és a mely telkek kérdését is megoldaná. Az Erzsébet-sugárut különben a tervező művészek majdnem mind másképpen konstruálják meg. Némelyek a mostani városház tengelyéből indítják ki parkirozott utcabekezdéssel a Károlykörtúra. A sugárut eszerint a meggondolás szerint egyenes irányban haladna és a Klauzál-térről kezdve a mostani Dob-utca pályáját követné. Természetesen a szűk, kis utcát leg-

alább ké...
Klauzál-t...
ehhez az...
sugárutat...
ben görb...
indokolás...
nyomaszt...
dál az A...
vész még...
hozzá. E...
mivel ser...
a sugárut...
rnt a le...
szögben...
cza Káro...
átvgya...
elhajlás...
Ez a terv...
désileg ne...
ban pedig...
tikus. A...
szetesebb...
telben is...

Ez a...
folyt pá...
bekezdés...
utczaszab...
másodren...
lefolyt pa...
cziát von...
rosháza...
fel, a má...
utnak az...
dunia és...
gába fogl...

A ké...
enne dön...
nek vann...
sok vele...
Hirdessék...
meg több...
hozzá fog...
lehetik m...
szetes fe...
akarjuk...
tekintetbe...
pésről-lép...
követve...
nagy, mü...
rosiasságr...

(A...
badságon...
ügyszály...
Távolléte...
vezeti.

(Az...
vasutak és...
munkástele...
kola. A ta...
ennek a hi...
Mayer-féle...
hogy azon...
kel ellátva...
igénybe, h...
lett az isk...
megoldásá...
az államva...
munkástele...
kolaépítési...
készséges...
száz négy...
sen ingy...
tatási ügy...
az átenged...
meket ok...
lát emelte...
zel a hatá...
kezési ügy...
megkezdés...

(M...
nacs több...
mert a fő...
sedelmes...
meg akar...
az a szok...
vással sz...
ürügvek a...
zését. A...
gedését ké...
ket a kéré...
totta.

(B...
sági bizot...
közvüléss...
vítése czé...
ség keret...
mas farak...
értésítette...
határozatá...

alább kétszeresére szélesítenék és az érintett Klauzál-tér is revízió alá vétetne. Nagybárra ehhez az ötlethez hasonlít az a terv is, mely a sugárutat nem egyenes, hanem nagyon kis ívben görbültnek képzelel. Ennek a tervnek indokolása szerint a hosszu, egyenes utcák nyomasztóak és kiellenek. Bár ezt a tételt például az Andrassy-ut sem igazolja, az illető művész mégis teljes vehemenciával ragaszkodik hozzá. Ez a megoldás azért is elhamarkodott, mivel semmi térbeli nehézség nem indokolja a sugárut elivelését. A harmadik megoldás szerint a leendő sugárut a Klauzál-téren lomp szögben török meg. A mostani Szerencsen-utca Károly-körúti bevezetésétől indulna el és átvágya a Király-utca testét, a Klauzál-téri elhajlás után a Dob-utcán haladna tovább. Ez a terv már azért sem helyes, mert közlekedésileg nem jár nagy haszonnal, konstrukcióban pedig se nem természetes, se nem plasztikus. A három terv-típus közül még legtermészetesebb az első, mely elgondolásban és kivitelben is leginkább világvárosi karakterű.

Ez a két legfontosabb kérdése a most lefolyt pályázatnak. A többi problémák utca-bevezetések, forgalmi terek létesítése, tér- és utcaszabályozások, díszterek létesítése, mind másodrendű problémák. Mindenesetre a most lefolyt pályázatból egyelőre két következtetést vonhatunk le: az egyik szerint az új városháza csak a mostani területen épülhet fel, a másik pedig, hogy az új Erzsébet-sugárutnak az új városfalával szemben kell elindulnia és egyenes vonalban haladva kell magába foglalnia a Dob-utcát.

A két nagy városi probléma ezáltal el is lenne döntve, de viszont ezeknek a kérdéseknek vannak olyan apró részletei, melyek csak sok vele való foglalkozás után tisztázódnak. Hirdessék meg ismét a pályázatot és hirdessék meg löbbször, míg a végleges rendezéshez hozzá fognának. Mert egy világváros nem születhetik meg máról holnapra és ha a természetes fejlődésért, amerikai fejlesztéssel akarjuk megelőzni, minden lépésnél vegyük tekintetbe a természetes fejlődést és csak lépésről-lépésre haladva, legalább is tekintetben követve a fokozatosság elvét, építsük ki a nagy, művészi és minden tekintetben világvárosiasságra aspiráló Budapestet. —**sti.**

(**A közlekedési ügyosztály vezetője szabadságon.**) Rényi Dezső tanácsos, a közlekedési ügyosztály vezetője megkezdte nyári szabadságát. Távollétében az ügyosztályt Till Antal tanácsjegyző vezeti.

(**Az északi főműhely iskolája.**) Az államvasutak északi főműhelyével kapcsolatos tata-utcai munkástelepen a közelében eddig nem volt iskola. A tanács már régebben gondoskodni akart ennek a hiánynak pótlásáról és eredetileg a Krausz Mayer-féle telkeken akart iskolát állítani. Mint-hogy azonban ezek a telkek nincsenek közművekkel ellátva és ezek bevezetése annyi időt vesz igénybe, hogy addigra is feltétlenül intézkedni kellett az iskola kérdésének valamilyen módon való megoldásáról, a főváros közoktatási ügyosztálya az államvasutak igazgatóságához fordult, hogy a munkástelepen megfelelő területet engedjen át iskolaépítési célokra. Az államvasutak igazgatósága készségesen eleget tett ennek a kérésnek és kilencszáz négyszögölvi területet engedélyezett át tellesen ingyen egy iskola céljaira. A tanács a közoktatási ügyosztály előterjesztésére elhatározta, hogy az átengedett területen a munkástelepen levő gyermekoktatására tizenkét tantermes barakkiskolát emeltet 120.000 korona költséggel. A tanács ezzel a határozattal kapcsolatban felhívta az építkezési ügyosztályt az iskolaépítési előmunkálatok megkezdésére.

(**Megbirságotl építési vállalkozók.**) A tanács több építési vállalkozót megbirságotl azért, mert a főváros építkezéseinek vállalt munkákat késedelmesen végezték. A tanács ezzel az eljárásával meg akarja akadályozni és ki akarja küszöbölni azt a szokást, amelyet a főváros vállalkozói a fővárossal szemben elkövetnek, hogy t. i. mindenféle ürügyek alatt késleltetik a vállalt munkák befejezését. A megbirságotl vállalkozók a büntetés elengedését kérték a tanácstól. A tanács azonban ezeket a kéréseket elutasította és a bírságotl fentartotta.

(**Bővítik a közraktárakat.**) A törvényhatósági bizottság a nyári szünet előtt tartott egyik közgyűlésén elhatározta, hogy a közraktárak bővítése céljából a Gyáli-úton 46.000 korona költség keretén belül két gabona befogadására alkalmas faraktárt építtet. A helyigaznizster most értesítette a fővárost, hogy a közgyűlésnek ezt a határozatát jóváhagyta.

(**A tűzoltóság új beszerzése.**) Budapest székesfőváros tanácsa a fővárosi tűzoltóság részére egy müncheni tűzoltószergyártól négy darab szivattyu-kocsit, három darab tolólétrát és egy tisztikocsit rendelt. Az új szerelvények benzínüzemű gépkocsik és az V. és II. kerületi tűzorségek között osztják el őket. A IV. kerületi tűzorség szerelvényei villamos üzemű gépkocsik, míg a többi tűzorségeknek még nincsenek géperejű szerelvényei. Az új szerelvények beszerzési költsége 287.000 korona.

KÖZIGAZGATÁS

Az államosítás körül

Budapest, július 31.

Egy közigazgatási szaklap, amely általában véve jól értesültnek nevezhető, szerinte autentikus forrásból eredő azon hírt közli, hogy a jegyzői kar tervbe vett államosítása lekerül a törvényhozás napirendjéről. E hír valódiságában annál kevésbé kételkedünk, mert a mi értesüléseink is a mellett szólnak, hogy a kormány a jegyzőségek államosítására vonatkozó programját elejtette.

Mi az államosítás kérdésében e rovatban állást nem foglaltunk, nem foglaltunk pedig azért, mert nem kívántunk e kérdéshez hozzászólni, amíg a kormány vonatkozó terveit nem ismerjük.

Most már — úgy látszik — nem is lesz szükség arra, hogy az államosítás ügyével foglalkozunk, az a körülmény azonban, hogy a jegyzői kar államosításának terve kikapcsolatik a megoldandó kérdések tömege közül s így a községi közigazgatás gyökeres reformja szükségképen távolabb jövő feladatául tüzetelt ki: előtérbe tolja a jegyzői kar sérelmei végleges rendezésének elhalasztatatlanságát.

Arról is hír van, hogy a jegyzői kar javadalmasításának kérdése az államosítás elmaradása következtében már ez év folyamán véglegesen rendeztetni fog. Annak, ha e hír valóra válik, mi örülünk legjobban, mert valószínűsége a mi álláspontunk győzelmét, a mi törekvéseink diadalát jelenti, mivel mi voltunk azok, akik soha sem szüntünk meg azt hangoztatni, hogy a jegyzői kar javadalmi kérdéseit tisztázni és rendezni még ez évben *vélegesen* kell és mi, küzdöttünk minden oly szándék ellen, ami a fizetésrendezés kérdés megoldását provizorikusan célozta.

Természetes, hogy a végleges fizetésrendezésnek magába kell foglalnia a segédjegyzők és községi alkalmazottak, vagyis a községi közigazgatás összes szellemi munkásai anyagi ellátásának megfelelő rendezését. Természetes, hogy a rendezés alatt mi a fizetési osztályokba való sorozást értjük és az is természetes, hogy ennek a rendezésnek oly összegeket kell juttatnia a községi közigazgatás munkásai részére, amely összegek megélhetésüket lehetővé teszik és hosszú időre tárgyaltanná teszik a jegyzők közéletben a megélhetés eszközeinek megszerzésére irányuló egyesületi küzdelmeket.

A fizetésrendezéssel kapcsolatban rendezendő a nyugdíjügy is és pedig országosan. De nem lehet elsiklani a jegyzői kar egyéb sérelmei felett sem. Tisztázni kell a jegyzői helyzetét a községben előjáró társaival szemben; módot kell keresni, hogy a kandidáczióális jog körüli visszaélések megszűntessenek és — ami talán legfontosabb — a jegyzők egzisztenciája korszerű, intézményes fegyelmi törvényekkel bármely irányu hatalmi tulkapással szemben megvédelmeztesse.

Nem lehet elmulasztani a munkaerő kérdésének megoldását sem, mert a községi közigazgatás feladatkörébe eső fontos ténykedések ellátása szakavatott és állandó munkásokat kíván és lehetetlen azon állapotnak továbbra való fentartása, hogy a jegyző a szükséges munkásokat sajátjából fizesse. Mindezek a kérdések még ez év őszén kell, hogy kielégítő megoldást nyerjenek.

Röpiratok a magyar nyelv ellen. Munkácsról jeleleik: Munkácson napok óta héber nyelvű röpiratokat osztogatnak szét az orthodoxok között, különösen a templomok és imabázak előtt osztogatják kizárólag orthodox zsidóknak s vigyáznak rá, hogy se más vallásúak, se neologok kezébe ne jusson. A nagy óvatosság feltűnt a ható-

ságnak, s megszerzeletelt egy ilyen röpiratot. A fordításból kilűnt, hogy a röpirat helyi vonatkozásai mellett tele van a községi előjáróság, Munkács város rendőrsége és a magyar nyelv ellen irányuló izgatásokkal és támadásokkal. A röpirat egyenesen felszólít minden igazhittű zsidót arra, hogy tiltakozzék olyan zsidó felekezeti iskola felállításá ellen, amelyben magyar nyelvet is tanítanak. A hatóságokkal szemben erősen védelmezi a zsidó zugiskolák jogosultságát és arra hívja fel a hírsorsokat, hogy továbbra is támogassák ezeket az iskolákat s ne tőrjék bennük a magyar nyelvet. A röpiratra az adott okot, hogy a sok zugiskolát Munkács város főorvosának és rendőrkapitányának intézkedésére a hatóság bezáratla s ennek az állapotnak megbontására terjesztik most a röpiratokat. A röpirat írójá ellen megindították az eljárást és egyben annak terjesztését is megtiltották.

A vidéki rendőrség államosítása. A vidéki rendőrség államosításáról szóló törvényjavaslat a belügyminizsteriumban teljesen elkészült és Tisza határozott kívánságára már 1914. január elsején életbelép. Minthogy Tisza István akarja, bizonyos, hogy a javaslat útjában nem lesz semmi akadály s néjvire az állam veszi át a vidéki rendőrséget. A javaslatnak érdekes és fontos rendeikezése, hogy minden királyi ítélőtábla székhelyén, tehát tizenegy városban szerveznek főkapitányi állásokat. A főkapitányok hatásköre nemcsak a saját városukra hanem a tábla területére is kiterjed. A főkapitányok és a helyettes főkapitányok közvetlen alárendeltjei a kerületi kapitányok lesznek, akik a kisebb városokban állnak a rendőrség élére. A főkapitány ítélteit a törvény életbeléptetésétől kezdve nem az illető város tanácsához, hanem harmadfokban egyenesen a belügyminizsterhez kell megfelebbezni. Az állam a vidéki rendőrségnek mai státusát csak részben veszi át s a fisztkarba főleg jogvégezt fiatal erőket fog kinevezni.

Tisztviselők szabadságideje. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete beadványt intézett a minizsterelnökhöz olyan törvényes intézkedés kezdeményezése céljából, hogy a hivatalos teendőit kifogástalan buzgalommal ellátó tisztviselők megfelelő szabadságidőt nyerjenek. A minizsterelnök most értesítette az egyesületet, hogy hajlandó a kérdésnek a kormányzat minden ágára vonatkozó rendezését kezdeményezni addig, amíg az a szolgálati pragmatika során végleges elintéztét nverhelne.

A béresgazda jogai. A béresgazda avanszál, a béresgazda jogokat kap. Azaz, hogy eddig is voltak jogai, a szegény eseléddel úgy bánhatott, ahogy épp neki tetszett. De most maga a minizster ad igazat neki, hát persze, hogy megnövekedik a béresgazda önérzete a eselédséggel szemben. A földművelésügyi minizster ugyanis felmerült esetből kifolyóan elvi határozatban mondotta ki, hogy a eselédekkel rendelkező béresgazda az 1907. évi XLV. törvényzikk szempontjából a gazdasági eselédekkel szemben a gazda felügyeletre jogosított megbizottjának tekintendő.

EGYESÜLETEK

(—) **A badacsonyi kultúregyesület közgyűlése.** A badacsonyi kultúregyesület dr. Maqvar Károly elnöklésével közgyűlést tartott. Megállapította a közgyűlés az 1913. év működési programját a Balaton badacsonyi partrendezésének sáfányokkal való ellátása, befásítása és szépítése tárgyában. Megejtette egyuttal a közgyűlés a tisztújítást is.

(—) **Nappali kereskedelmi szaktanfolyam.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete augusztus hó 1-én, 6 hónapos kereskedelmi szaktanfolyamot nyit a polgári iskola 2—4-ik osztályt végzett fiúk és leányok részére. A tanfolyam végeztével a tanulók elhelyezéséről az egyesület gondoskodik. A tanítás órái naponta délelőtt 8—12-ig tartanak. Beiratkozni lehet bármikor a tanfolyam igazgatóságánál, Andrassy-ut 67. (Vörösmarthy-utcai bejárat.) Telefon 141—36.

Jardin de Paris
TELEFON 154-25
ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT 1.

Kezdete 9 órákor Kezdete 9 órákor

Augusztusi slager műsor
Rózsahégyi Kálmán,
a Nemzeti Színház tagja, mint vendég.

Karl Adler Niki barátjával. — Sajó Géza. — Lewis Douglas, a stepánok királyja. — Pally Róza, Vidor Terike, Boris Bianka, Martha és Emmi Haasc, Gary Lotte, Szűcs Nelly, Várkonyi Margit, Betty Berta. RICHARD HUTTER előadó művész. — Hacker and Davis. Just and Gabrielle. The 3 Nill Tobers. Sisters Wentworth, Marry Farrel — Lec. 85 elsőrangú rekord műsort képező tánc és ének attrakciók.

A lipcei vásár tanulmányozása. Báró Harkányi János kereskedelmi miniszter a budapesti kereskedelmi és iparkamarával egyetemben Kármán Aladár kamarai fogalmazó, közgazdaságunk rovatvezetőjét, ki az ez évi Tavaszai Vásár rendezése körül igen eredményes tevékenységet fejtett ki, a lipcei őszi Messe és a pévési hasonló intézmények tanulmányozására kiküldte.

A béresgazda felügyeleti joga. Felmerült esetből kifolyóan elvi határozatban mondotta ki a földművelésügyi miniszter, hogy a cselédekkel rendelkező béresgazda az 1907. évi XLV. t.-cz. szempontjából a gazdasági cselédekkel szemben a gazda felügyeletre jogosított megbízottjának tekintendő.

Nem lép még életbe az üzleti záróról szóló törvény. A kereskedelmi minisztérium a multkoriban hivatalos értesítést tett közzé, hogy az üzleti záróról szóló törvény augusztus hó 1-én lép életbe. A kereskedők ebben a várakozásban voltak és be is rendezkedtek arra, hogy üzleteiket holnaptól kezdve (az élelmiszer üzletek kivételével, amelyek félkilenczkor tartoznak zárni) már legkésőbb nyolcz órakor be fogják zárni. A nagy várakozás azonban fölösleges volt, mert a törvény holnap nem lép életbe, mert egyelőre még a szentesítés sem érkezett le a kabinetirodából. A törvény utolsó szakasza szerint a törvény a kihirdetés napján lép életbe. A kereskedelmi minisztérium a szentesítés késlekedése folytán most ugy intézkedett, hogy a szentesített törvény kihirdetése előtt 3-4 nappal a budapesti kereskedelmi és iparkamara utján értesíteni fogja a közönséget, hogy a szentesítés megtörtént, ugy, hogy a kihirdetés napján a kereskedők már tájékozva lesznek a törvény életbeléptetéséről.

Megszűnnek az állásközvetítő irodák. Báró Harkányi János kereskedelmi miniszternek az a szándéka, hogy 1914. év január 1-én megszűnteti az állásközvetítő irodákat s azontúl az alkalmazottak egyesületére bizza az állásközvetítést. Az a sok panasz, amely az olyan irodák ellen évek hosszú sora óta felhangzott, készítette a kereskedelmi kormányt arra, hogy az irodák ellen teljes szigorral lépjen fel s az alkalmazottak állás-

közvetítő egyesületére bizza az állásközvetítést, s melyek eddig is sikerrel végezték az állásközvetítést.

Pallós téglagyára. Tabról jelentik: Ma tartották meg a Pallós-féle téglagyár bírósági árverését. A kikiáltási ár 480.000 korona volt. Az ingallant mintegy 400.000 korona bankkövetelések terhelik. Összesen két árverező jelentkezett, ezek között Sugár budapesti kereskedő, tekintettel arra, hogy a bánatpénzt nem tudta lelni, az árverésen részt nem vehetett. A székesfehérvári bank, amely nagyobb jelzálogkölcsonnel van érdekelve, 240.000 koronás ajánlatot tett és így a téglagyár tulajdonosává lett. Pallós jogi képviselője, dr. Gál Jenő az árverés ellen előterjesztést nyújtott be és kétségtelen, hogy utóajánlatot fognak beadni azok, akik a székesfehérvári közigazgatási bank után, mint jelzáloghitelezők szerepelnek.

Fizetéseketelenségek. Abécsei hitelezői egyesület a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Balázs János Gyergyóremete, Kiss Albert Tiszafüred, Bogdán Miklós Dév, Vogl Gyula Győr, Cziner Ilona Budapest, Stern Adolf Élesd, Beregi Kálmán Aninosza.

A Hermes vasüzlete. Tóth Gyula debreczeni cég fizetéseketelenségének ügye a befejezéshez közeledek. A cég ügyvédje a csavargyárat eladta a Hermes Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.-nak, a vaskereskedés átvételére nézve pedig Slachta János hajdunánási kereskedővel létesített megállapodást. Eszerint utóbbi átveszi az üzletet, ha a körülbelül egymillió koronát kitevő fedezellen követelések egy 50 százalékos átlagkötővel kiegyenlíthetők. Az egyezségi tárgyalások ez alapon megindultak és most már csak a hitelezők belátásától függ, hogy sikeresen befejeződjének és egy újabb másfélmillió csőd elkerültessek.

Felelős szerkesztő DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ Kiadó-tulajdonos: Magyar Ujságkiadó Vállalat Igazgató: ERDŐS ARMAND

TŐZSDÉK

Gabonatőzsde

Budapest, július 31. A készáruüzletben ma barátságos volt a hangulat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok nem nagy vételekkel mutattak ugyan, de a szilárd határidőpiacra való tekintettel, nem zárkóztak el csekélységgel jobb árak fizetése elől sem. A forgalom elég korlátolt maradt, elkelt mintegy 18.000 q buza, felerészben ó-áru, felerészben pedig új, a tegnapi árnál 2 1/2-5 fillérrrel drágább árakon. A legdrágább eladásai ár 11,67 1/2 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11,10 korona 75 kilós becskereki buzáért. — Egyéb gabonaneműek közül a rozs és az árpa 5-5 fillérrrel drágább, a zab és a tengeri változatlan. — Forgalomba került: 1300 q új-rozs 8,55-8,57 1/2 koronás árakon, 1100 q új-árpa 7,80-7,85 koronás árakon, 500 q ó-zab 8,15-8,80 koronás árakon, 300 q új-zab 9,02 1/2 koronás árakon és 100 q tengeri 8,25 koronás áron. — A határidőpiacon kedvező időjárás következtében kedvtelenül és a tegnapi zárathoz némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, amely különben ma egészen kisarányu maradt, pusztán a kulissz és a helyi spekuláció vételeményes vásárlásaira, amelyek állandóan túlsúlyban tartották a kínálatot, kissé szilárdult az irányzat és mérsékeltten emelkedtek az árfolyamok. A déli tőzsdén a kedvező időprognózis dacára is szilárd maradt az irányzat. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 4 fillérrrel, az áprilisi buza 4 fillérrrel, az októberi rozs 1 fillérrrel, az októberi zab szintén 1 fillérrrel, az új-tengeri 3 fillérrrel javult, az augusztusi tengeri változatlan maradt.

A készáruüzletben elkelt:

Buza ó: Tiszavidéki: 500 q 80 k 23,30 K, 130 q 79 k 23,30 K, 500 q 79 k 23,10 K, 200 q 79 k 23,10 K. Pestvidéki: 200 q 77,5 k 22,40 K nyirkos. Bácskai: 200 q 79 k 23,35 K, 500 q 79 k 23,35 K, 500 q 79 k

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi július 31-én.

Table with multiple columns: Mai záró árfolyam (Pénz, Aru), Allamadoság, Könyvnyomdák részvényei, Bankok részvényei, Kőnyomdák részvényei, Más kölcsonök, Zaloglevelek és kölcsonök, Pénzjegyek, Biztosító-társ. részvényei, Pénznemek, Gőzmalomok részvényei, Váltók árfolyama (Átva).

eztall... lenfele... 6 csa... MTK... veszi... letikai... kilencz... nok 60... 100... -400+... m. sik... kifutás... szos- és... töme...

L-nél

23.35 K, 500 q 79 k 23.35 K. Bánsági: 1200 q 76.3 k 22 70 K, 1450 q 76.5 k 22.70 K. Becksereki: 2500 q 75 k 22.20 K. Raktárból: 2065 q 76.3 k 22.70 K, 2400 q 76 k 22.65 K. *Buza új*: Tiszavidéki: 200 q 80 k 23.35 K, 100 q 80 k 22.10 K, 100 q 79 k 23.10 K, 500 q 79 k 23.10 K. Pestvidéki: 400 q 80 k 23.20 K, 100 q 80 k 23.20 K, 200 q 79 k 23.10 K. Fejérmegyei: 100 q 78 k 22.70 K, 200 q 76 k 22.55 K. *Rozs új*: 500 q 17.15 K, 200 q 17.15 K, 100 q 17.10 K, 100 q 17.10 K, 300 q 17.10 K ppar. *Arpa új*: 400 q 15.70 K, 500 q 15.65 K, 200 q 15.60 K ppar. *Zab ó*: 200 q 17.10 K keverék, 1260 q 16.30 K dohos, 100 q 17.60 K kpf. *Zab új*: 200 q 18.05 K, 100 q 18.05 K ab Budapest kpf. *Tengeri*: 100 q 16.50 K vagonba.

A határidőpiacra kötetelt délelőtt:
Buza április 11.94—92—99—97, Buza október 11.38—39—47—43—44, Rozs október 8.97—96—9.02—8.98—99, Zab október 8.21—22—19—25—21, Tengeri május 7.32—31—38—35, Tengeri augusztus 8.05—04—08—09—03.

Zárlat 1 órákor:
Buza április 11.97—98, Buza október 11.44—45, Rozs október 8.99—9.00, Zab október 8.21—22, Tengeri május 7.35—36, Tengeri augusztus 8.03—04.

Értéktőzsde

Budapest, július 31. Az ötnapos fegyverszünet megkötését a börzén mint a béke előjelét üdvözölték. Az amerikai vaspiazz kedvező jelentései is felélesztették az akciókedvet, ami újabb megerősödést nyújtott az értékpiazz kedvező diszpozíciójának. Az árnívó ma 1—2 koronával javult, de ez csakis a hivatásos spekulánsok fedezéseivel állott be, mert a nagyközönséget még mindig óvatosságra intik Törökország bizonytalan politikájának az eseményei. A forgalom ezért szűk keretek között folyt le. A készáruipiaczon igen kevés kötés volt, a zárlat nyugodt maradt. A járadékpiazz változatlan volt.

Az előtőzsdén kötetelt: Magyar hitel 819.25—820.25, Magyar bank 540.50—541.50, Közuti vasút 637—638, Városi villamos 357.50, Államvasút 700—701, Esztergom-szászvári 399.25—399.75, Temesvári szesz 551—552.

A déli tőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 622.50, Magyar hitel 818.75—819.75, Prompt kor. 81.15, Per kor. 81.30, Magyar bank 540.25—541.50, Hazai 161.77, Rimamurányi 689.50—692.50, Atlantiva 326—328, Közuti vasút 637—638, Hazai sorsj. 108.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 622, Magyar hitel 818.50, Leszávitoló 507, Jelzálog 413, Ríma 690.50, Államvasút 700, Városi villamos 356.50, Közuti vasút 637, Magyar Bank 540.50.

Bécs, július 31. A bukaresti jelentések kedvezően hangzó és az európai nagyhatalmak kor-

mányai optimisztikusan ítélik meg a helyzetet. A fegyverszünet létrejövetelenek hatása alatt az előtőzsde szilárd irányzattal nyílt meg, de a forgalom nem volt nagyobb méretű, csupán Skoda-részvények élénkek és javultak. A forgalom későbbi során az államvasúti értékek emelkedtek, ellenben a vashányarészvények el voltak hanyagolva. A déli tőzsde irányzata kedvtelen, a spekuláció tartózkodóan viselkedett.

Üzleti tudósítások

Tőzsdétőzsde, július 31. Tiszavidéki: eredeti 84, tiszavidéki: eredeti jobb minőség 88, selejtes: uszó 75—76, selejtes: apró (1680) 84, kosárúru (16 darab 1 K) átszámítva 90 K. Irányzat: lanya Megjegyzések: Az árak nagy része eladatlanul maradt.

Budapesti vágómarhavásár, július 31. Felhajtott: Magyar bika 227 darab. Ökör 1042 darab. Tehén 870 darab. Bivaly 121 darab. Boszniai bika 1 darab. Ökör 22 darab. Tehén 18 darab. Növendékmarha 41 darab. Összesen 2352 darab. Árjegyzések (méterezésánként elősúlyban levonás nélkül). Magyar hizott ökör, legjobb minőség 90—100 koronáig, kivételesen 106 korona. Közép 74—86 K-ig. Silányabb 62—68 K-ig. Magyar paraszt marha 76—84 K-ig. Silányabb 60—70 koronáig. Tarka hizott ökör legjobb 76—108 koronáig, kiv. 116 koronáig. Közép 80—92 K-ig. Silányabb 64—74 koronáig. Bika jobb minőség 80—94 koronáig, kiv. 104 K-ig. Silányabb 58—76 koronáig. Bivaly 44—64 koronáig. Magyar tehén 58—82 koronáig. Tarka tehén 60—98 koronáig. Kicsontozni való marha 36—56 koronáig. Növendék marha 50—76 K-ig.

Kivonat a hivatalos lapból

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Duldner Henrik breznóbányai állami polgári iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Fridrik Ilona Irén salgótarjáni állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak a torjai állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Gulyásné Filipovics Irén szegedi állami felsőbb leányiskolai helyettes tanítónak a kapuvári állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Haas Elza komáromi állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Holzmann Berta székelyudvarhelyi állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Krömerné Genesy Valéria dési államilag segélyezett községi polgári leányiskolai helyettes tanítónak a csongrádi állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Kronovits Mór baróti állami polgári fiu-

iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Lesskó Olga ujvidéki állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak az apátlami államilag segélyezett községi polgári leányiskolai tanítónak ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Révész Izidor gyulafehérvári állami polgári fiuiskolai helyettes tanítót a brádi állami polgári fiuiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Sajgó Ilma komáromi állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak a vobácsi állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Szabolcs Árpád turkevei állami polgári iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Sereghy Bella szombathelyi államilag segélyezett községi polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Simonyi Zoltán mészalkai állami polgári fiuiskolai helyettes tanítót a korponai állami polgári fiuiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Siegmund Margit székelyudvarhelyi állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak a dobszai állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Schleicher Emma kecskeméti állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak a csongrádi állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Orosz Ilona szamosújvári állami polgári leányiskolai helyettes tanítónak a breznóbányai állami polgári leányiskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Wagmann Albert perjámosi állami polgári fiuiskolai helyettes tanítót a veszprémi államilag segélyezett községi polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Zárics Ilona okleveles tanítónak az antalfalvi (volt határvideki) községi elemi iskolához rendes tanítónak.

a pénzügyminiszter Potenszky Imre adóhivatali főosztályt a zombori adóhivatalnál, a IX. fizetési osztályban való meghagyása mellett, adóhivatali ellenőrré a kiskunfélegyházi adóhivatalhoz, Kaveczky Ottó pénzügyi számvakornokot a budapest-vidéki m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősnél, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számvakornokot a zilahi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvakornokot az aradi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvakornokot, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számvakornokot a kaposvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvakornokot kinevezte.

Megegerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Petku Traján temesszentmiklósi (volt határvideki) községi elemi iskolai tanítót jelen állásában és Rajkóvics Zsiván arkadi (volt határvideki) községi elemi iskolai tanítót jelen állásában végleg megegerősítette.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

A REJTÉLY KULGSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

— Szavait, kisasszony, Broussel urnak hiven el fogom mondani.

— Mondja meg, kérem, azt is, hogy mióta oly barátságosan beszélgetett velem, kevésbé vagyok levert és szomorú... Ugy-e, atyám?

— Igen, gyermekem, igaz; talán lassan-lassan visszanyered előbbi vidámságodat. Valenszki Péter feladatát befejezte. Távozott.

XXVIII.

Soleure gróf Valenszki visszajövetelét lázas türelmetlenséggel várta.

Végre az öreg szolga megjött.

— Nos? kérdezé a gróf, egy, a kastélygondnok arcvonásait sovár kíváncsisággal fürkésző tekintettel.

— Gróf ur — felelé Valenszki — Hermione kisasszony egy nagyon kedves fiatal leány. Semmi sem mesterkéltnála, hanem minden természetes és szépségének legfőbb varázsát egyszerűsége és gyermeketeg kellemé képezi. Sajnos, hogy nem szemlélhettem oly nyugodtan és hidegvérrel, mint szerettem volna; akaratom ellenére, gróf ur, mihelyt megjelent, csodálat fogott el. Olakoff hercegnő minden esetre csodaszép hölgy volt, de nem hiszem, hogy szépsége, még fiatalágának teljes virágában sem. Hermione kisasszony ragyogó szépségéhez hasonlítható lett volna. Mint önnek, gróf ur, ugy nekem is mindjárt feltűnt a gyönyörű fejecské, a homlokot és a halántékokat rugalmas, fodros fürtökkel bevont szőke, selyemlágú hajjal és azonnal a hercegnő bájos szép fejére emlékeztetett. Azalatt, míg az ékszer Broussel Florentin ur részéről átadtam, csodálatom őt és figyelmesen szemléltem.

— Nos hát, Valenszki, nos, — kérdezé a gróf aggályosan.

— Hát, gróf ur, nekem is úgy tetszett, hogy Mione kisasszony az ön nagyanyjára hasonlít.

— Valóban?

— Szerencsétlenségemre, gróf ur, nem állíthatom egész biztonsággal, hogy e hasonlat tényleg létezik.

A gróf ajkait fájdalmasan összevonta, fejét csüggedten bocsátá mellére.

— Tehát semmi, ismét semmi! — nyögé a gróf a legnagyobb elcsüggedés hangján — lehetetlen e homályba vesző útjat felderíteni... Tehát mitsém tehetek az ég haragjának megkerülésére? Nincs mód megengesztelésére?

— Szabad-e egy megjegyzést tennem, gróf ur? — mondá félénken Valenszki.

— Szóljon, Valenszki, előttem mindent megmondhat.

— Gróf ur, én azt hiszem, hogy Hermione kisasszony az én nemes uramnak leánya.

— Ez csupán nézet, Valenszki.

— Igaz.

— De amit én akarok, ez valóság! Ah, hiszen én nem vagyok követelő; én nem kívánok egyebet, csak apaságomról valami bizonyítékot, bármily csekély legyen is az.

— Gróf ur, lehetséges-e, hogy egy oly szép elbájoló, minden tekintetben oly kitűnő lény, mint Hermione kisasszony, az aljas Vernier Jakab leánya legyen?

Feleli ő, hogy semmirekellő hitvesem, Raymunda asszony, szintén szép, bájos, előkelő lény volt.

— Hermione kisasszony anyjára nem hasonlít.

— Rám sem.

— Még kevésbé az erdőörre, gróf ur.

— Megengedem. De szabad-e ebből következtetnem, hogy Hermione az én leányom? — kérdezé gróf Soleure.

— Én azt hiszem, hogy igen, gróf ur.

— Hogyan? Mit?

— Annál maradok, amit mondtam. Lehetetlen, hogy egy oly bájos, tökéletes, fiatal

leánynak oly nyomorult ember legyen atyja, mint ön egykori erdőörre volt.

A társalgás teljesen megakadt.

Hirtelen az öreg arcvonásai megélnkültek, szemei sugárzottak. Gróf ur, — kiálta fel — önnek még van egy reménye!

A gróf gyorsan felemelte fejét. Mit akar ön ezzel mondani? — kérdezé.

— Azt akarom mondani, gróf ur, hogy a miniatürkép az érmen csupán tökéletesen hasonló másolata egy életnagyságu arczképnek, mely Olakoff hercegnét, vagyis inkább Romanow Elena kisasszonyt ábrázolta, mert az arczképet egy híres francia művész Romanow gróf leányának Olakoff herceggel való egybekelése előtt festette.

— Egészen bizonyos ön ebben, Valenszki?

— Igen, gróf ur; oh, most igen jól emlékszem az éremkép történetéről; Soleure grófné maga beszélte el nekem. A fiatal Romanow grófné arczképe a maga nemében remekműnek tekintett és Olakow herceg arról miniatürképet, egy más, szintén nagy francia művész által vételet.

— Én nem emlékszem, hogy anyám valaha ez arczképről szólott volna, de hát megvan még mindig?

— Ugy hiszem, gróf ur.

— De hol van jelenleg?

— Szent-Pétervárott a császári palotában. — A czár palotájában? — kérdezé a gróf elálméklodva.

— Igen, gróf ur.

— Nem később, mint holnap, Szent-Pétervárra indulok. Nyolcz nap alatt az arczképet megláthatom, ha ugyan — mint ön véli — még létezik.

— Sovárogva fogom nemes uram visszajövetelét várni, — mondá az öreg intendáns.

Este a gróf Morillonnak írt, értesítve őt, hogy sürgős ügyben Párist el kellett hagynia.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK:

Budapest, péntek, 1913 augusztus 1.

Fővárosi Nyári Színház

Este 7/8 órakor

Lammermoori Lucia

Opera 3 felvonásban, 5 képben.
Zenét szerzte: Gaetano Donizetti.

Műsor:

Szombat: A diákherceg
Vasárnap d. u.: A sárga csikó
Vasárnap este: A bőregér

Budapesti Színház

Este 7/8 órakor

Az éjjeli ügyvéd

Bohózatos operett 4 felvonásban.
Írta: Feld Mátyás. Zenét szerzte: Schmitt Walter.

Személyek:

Dr. Ploca Pál
Lujza, neje
Osv. Maulohorné
Bernardi
Ella, neje
Csalogány Sári,
Kiss Miklós
Boris Bianca
Szathmáryné
Sarkady A.
Arló Ilonka
Pallay Rózi

Jardin de Paris
ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT 1.
TELEFON 113-25

Kezdeté 9 órakor.

Juliusi

szencziós műsor.

Kezdeté 9 órakor.

RÓZSAHEGYI KÁLMÁN

a Nemzeti Színház tagja

THEO KÖRNER

Lucette Valsy, Thea Degen,
The 8 New-York Ragtimes,
Lenkeffy Ica, Sajó Géza

A TABARINBAN: Lou et Tonny, Bob and Maceo, Rely Bertie, Max and Floritta és 30 első-rangu táncatrakció.

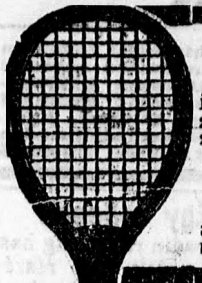
ROYAL ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

A Royal-Orfeum rendkívül kedvezményes bérletjegyei, amelyeket az igazgatóság

egyleteknek, testületeknek, cégek és vállalatok tisztikarának és alkalmazottainak s szakszervezeteknek engedélyez

már csak néhány napig válthatók a Royal-Orfeum irodájában (VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

LAWN-TENNIS RAKETEK

Javítása és újonnan hurozása legelőrendű angol szakmunkás által, legjobb minőségű angol hurokkal a ját m helyem frön.

Kertész Tódornál

Budapest, IV., Kristóf-tér

awn-tennis és mindennemű sportfelszerelést készítenek ingyen és bérmentve. :: :: ::

Sérültek

A világhírű

Multiform - sérvkötő

szabadalom leírását ingyen és bérmentve küldjük. Kicsérélhető nyomlapok. Legfinomabb kiállítás, kényelmes viselet.

Sérvkötők

egyoldalt 6-8-10-12-15 kor.
kétoldalt 12-16-20-24-30 kor.

Műláb

a lehető legjobb kivitelben

műkéz

a legizesebb kiállításban

műtűző

Támgép, haskötő,

gummiharisnyák stb. saját gyárunkban jóállással, mérték szerint készíttetnek. Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

MAGYAR ORVOSI MÚSZERTÁR

Budapest, VII. Rákóczi-ut 32. sz.

a Rókus-kórházzal szemben.

A vörös keresztre ügyeljünk!

GUMMI
bizonyított legjobb higiénikus különlegesség Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. **OLLA** gummi gyárától Wien 11/451 S. Praterstrasse 57

Oláh Gábor: Korunk hőse

Verses regény.

Ára 3 Korona.

Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai r.-t.)

Budapest, VII., Andrássy-ut 21.

és minden könyvkereskedésben.

ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötetek:

a magyar novelláírás kiváló jelesének érdekes megismerésére, művészeti stílusú színpompás novelláit tartalmazza

SZINI GYULA: A RÓZSASZINÜ HÓ

NOVELLÁK. (384 old.) Ára

Eddig megjelentek:

KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.) — **BIRÓ LAJOS:** Glória. Novellák. (448 old.) — **BALZAC:** A számárbb. Regény. (387 old.) — **ZOLA:** Pascal orvos. Regény. (448 old.) — **DICKENS:** Két város. Regény. (448 old.) — **ANATOLE FRANCE:** A Pinguinek szigete. Regény. (320 old.) — **CSEHOV:** Az orvos felesége és más novellák (384 old.) — **BÖLSCHÉ:** Szeretlem az éjők világában. Két kötet. (1152 old.) — **TOLSZTOJ:** Hadászati. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.) — **ROSS RICHARD:** A kőit és az asszony. Regény. (384 old.) — **TÓTH BELA:** A holdgasszony dervise. (384 old.) — **MAUPASSANT:** Egy élet. Regény. (372 old.) — **C. F. MEYER:** A barát nássa és egyéb novellák. (384 old.) — **HELTAL JENŐ:** Hét sovány extandó és más elbeszélések. (384 old.) — **GEIJERSTAM:** Az öcsike. Az örök rejtély. — Két reg. (384 old.) — **ANATOLE FRANCE:** Az istenek szomjazznak. Regény. (384 o.) — **GABRIELE D'ANNUNZIO:** A tűz. Regény. (448 old.) — **MURGER:** Bohém világ. Regény. (500 old.) — **J. V. JENSEN:** D'Orá asszony. Reg. (384 o.)

Kiadja az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részv.-Társ. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

Egy-egy kötet ára: **1 korona 190**

A magas Kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, ennélfogva ezen kitűnő fegyvereket rendkívül előnyös árban szállíthatjuk, és pedig: Egyszerre 8 golyóra tölthetők, a legjobb ismétlő vadászfegyverek.

Kropatschek fegyverek:

1 drb teljesen jó, Kropatschek csendőrségi fegyver	20.-
1 „ szébb Kropatschek csendőrségi fegyver	25.-
1 „ ideális szép Kropatschek csendőrségi fegyver	30.-
1 „ Kropatschek szurony	1.-
1 „ fegyverszij	1.-
1 „ szélesebb és jobb	2.-
1 „ derékszij táskával	3.-
1 „ tölténytáska	3.-
1 „ élestöltény	10.-
1 „ vak-töltény	10.-
1 „ csavarhuzó, nyéllel	40.-
1 „ törlővas fegyvertisztításhoz	20.-

Kitűnő egyenruhák

Elegáns polgári ruhák
Legszebb libériák

Revolverek:

1 drb 7 mm jó központi revolver	5.- 6.- 7.-
1 „ „ „ „ „ „	8.- 9.- 10.-
1 „ „ „ „ „ „	10.- 11.- 12.-
1 „ revolvertök börből	3.- 4.- 5.-
25 „ töltény	1.50 1.75 2.-

Az összes fegyveralkatrészeket legelőszöbben szállítjuk.

Viszonteladók nagy árendményben részesülnek.

Ezen fegyverek hatóságoknak, rendőrségnek, erdészeknek, mező- és erdőőröknek, vadászoknak és magánosoknak nagyon ajánlhatók, szabadszűnek is nagyon alkalmasak. — Az összes fegyverek tiszták, rozsdamentesek, katonai puskaművesek által kipróbáltak. — Fegyverárjegyzékünket kívánatra bérmentve küldjük.

cs. és királyi udvari egyenruha szállítók

Tiller Mór és Társa

Budapest, Váci-utca 35.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság.

(Allgemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában
Budapesten, Kálvin-tér, Baross-u. 1. Üllői-ut 2-4. sz.
Bejárat az Üllői-ut 4. sz. kapun.

Legelőszöbb díjak:

Az 1911. év végén a **392 millió** koronát biztosítások összege meghaladta

A tartalékok összege **115 millió 894.476 kor.**

Eddigi kifizetések **119 millió 874.160 kor.**
a biztosítottaknak.

E hirdetés rovásban minden szó egyszeri beiktatása közzétételre kerül. Ha a hirdetés több sorra terjed, akkor a második sor első szavát a hirdetés első sorának második szavával kell folytatni. Ha a hirdetés több sorra terjed, akkor a második sor első szavát a hirdetés első sorának második szavával kell folytatni.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovásban minden szó egyszeri beiktatása közzétételre kerül. Ha a hirdetés több sorra terjed, akkor a második sor első szavát a hirdetés első sorának második szavával kell folytatni. Ha a hirdetés több sorra terjed, akkor a második sor első szavát a hirdetés első sorának második szavával kell folytatni.

Házasságokat

Diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36. I. emelet 3. Cégnevelői levelezés.

62 éves

3600 korona évi jövedelemmel rendelkező nyugdíjas özvegy, gyermektelen, öreg ur házasság céljából egy magához való hasonló állású és évi jövedelemmel rendelkező időseleány, vagy özvegy hűlgyet keres. Leveleket „Feleség” czímen kér e lap kiadóhivatalába.

Könyveket

egyes jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyancsak használt tankönyveket magas áron vásárol Lukács Gyula antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Örökre

irtója tyukszemnek, minden borbajnak, fagyásnak, viszketésségnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 korona. Relhánánál Nagykáta, Pestmegye.

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás különféle képeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedüs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtevesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konrervgyára Felka (Szepesmegye.)

Elegánsan

butorozott külön bejárati utcai szoba villanyvilágítással, fürdőszobával augusztus elsejére kiadó a Palatinus-házban. Közélelbit Horn Ede, Dávid-utca 3., I. em. 8.

Feltűnően

fehérítő, üdítő, szeplőt mulasztó, ráncolt óvó rózsárckenőcs 90 fillér és 150 gramm illolmetj és hozzá tartozó Eau Ideal 150 gr. 2 korona, mosdó 1 korona, postadíj 55 fillér; ezek együtti használatlall felülmulhatalan hatásuak. Relháné, Nagykáta, Pestm.

Gyorsírás

és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktantolymai lényegesen magnagyobbított modern hygienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépirás, magyar-és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszert. Beiratkozás napenként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer. összeadó-és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa. (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Zálogezédulákat

veszek. Elzálogított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100 000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Isabella-utca sarkán.

„Stenografia”

A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró-és Gépiróiskola legnagyobbított összes helyiségei kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím Rákóczi-ut 20. jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírási, gépirási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépirásoktatás. A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépirás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Írásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért házi-szer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáppora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idageség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszert. Kijuttatva: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonkint 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Károly E. drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.

Egy teljesen

új grenadin-ruha, alig használt, molett nő részére olesón eladó. Megtekinthető: VII. Hernád-utca 33. I. em. 8., a délelőtti órákban.

Csinosan butorozott udvari szoba villanyvilágítással, fürdőszoba, ugyanintén lifthasználatlall, azonnal kiadó. Rákóczi-ut 59. V. em. 4 ajtó.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete: a magyar novelláírás kiváló jelölés a érdekes mecszővőr, m. i. v. sz. st. l. usz szinapompás novelláit tartalmazza

SZINI GYULA: A rózsaszínű hó

Novellák. (384 o.) Ára díszes kötésben

Eddig megjelentek:

KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)

BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)

BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Harányi K.

ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.

DICKENS: Két város. Reg. Ford. Ballint H. (448 o.)

ANATOLE FRANCE: A Párisi galnek színete. Regény. Ford. B. B. Gy. (320 o.)

CSEHOV: Az orvos felesége. Regény. Ford. B. B. Gy. (384 o.)

BÖLSCHE: Szerelem az első világában. (1152 oldal). Két kötet.

TOLSTOJ: Hadzsi-Murat. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)

VOSS RICHÁRD: A kőts és az asszony. Regény. (384 oldal.)

TÓTH BELA: A boldog asszony dervisze. (372 oldal.)

MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.)

C. F. MEYER: A barát néze és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)

HELTAL JENŐ: Két sovány ezteendő és más elbeszélések. (384 o.)

GELJERSTAM: Az őcsike. Az őrsz rejtelje. (384 o.)

ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal.

GABRIELE D'ANNUNZIO: Atéz. Regény. (448. old.)

MÜRGER: Bohémvilág. Reg. Ford. Komor Gyula.

J. V. JENSEN: D'Orá szony. Regény.

Minden kötet ára

190

Kapható minden könyvtárban. Kijelje az Athenaeum irod. és nyomdai r-társ.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi

amerikai cipő-

különlegességek

kizárólagos előrusítása.

Nyári ujdonságok!

BUDAPEST

IV. Kigyó-tér 1. (Királyi hérpalota)

V. Dorottya-utca 5-7.

VII. Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN

Piac-utca 44.

ZAGREB

Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

EVŐESZKÖZÖK

ezüsthől és alpacca ezüsthől,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Mendelovits Adolf

asztalos-mester

TELEFON

JÓZSEF

949

Czímre vigyáznl tessék!!

Román-stílu ebédlő, legjobb kivitelű hálószoza és uriszoba olcsó árban eladó. — Ugyanott konyha és előszoba butor

Budapest VIII. Népszínház-u. 25.